Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ...рин 21-һээ гарана | № 24 (14135) | 1976 оной январиин 30, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

Улаан-Үдын аймагай «Восход» колхозой хонишон Демьян Калашников эрье хонидые харууһалдаг юм. Тэрэ юһэдэхи табан жэлэй эсэс—1975 ондо һүрэгөө һайнаар ондо оруулжа, хонин бүриһөө 4 килограмм ноохо хайшалжа амжаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Д. Калашников.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

...АРТИ, ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ТОГТООЛЫЕ ...ЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛШАД ҺАЙШААН ...ИЖЭНЭ, ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУДЫЕ ХАРААЛНА

...МЭР ЗАМШАД ҺАЙШААБА

...бэрии ашаг үрэ ба ...шанар улам ...лхын, 1976 оной ...ажахын түсэб ам...гаар дүүргэхын тү... ...союзна социалис му... тухай КПСС-эй ЦК... ...СССР-эй Министрнүүдэй ... ВЦСПС-эй ба ...-эй ЦК-гай гаргаһан ... республикымнай ...ажахина предприяти... коллективүүд зүбшэн ... 1976 оной даабари ...тайгаар бэелүүлхын ... болом-конуудаа ... хэрэглэжэ, үдэр ... даабари үлүүлэн ... тула тэмсэхэ гэ... ...тойгоор социалис ... абажа байна. ... Калининай нэрэм... ...комотивна депогой ... 1976 ондо социа... ...сөө дэлгэрүүлхэ ту... ...той танилсажа, ... һайшаан дэмжэбэ. ... хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд, алба хаагшад уржадэр олоороо сугларжа, митинг үнгэргэбэ. Депогой партийна бюрогой секретарь Н. Е. Беспалов хүдэлмэришэдэй митинг нээгээд, аппаратна цехэй слесарь А. С. Баклановта үгэ үгэбэ.

— Арбадахи табан жэл соо продукциин шанарые эрид дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго бидэнэй урда табигдана. Тиимэһээл хүдэлмэришэн бүхэн бухы шадабари мэргэжэлээ ажалдаа зорюулжа, үдэрһөө үдэртэ улам ехээр продукци гаргахын тула тэмсэхэ болоно. Манай аппаратна цехэй коллектив 1976 ондо социалис мүрысөө эмхидхэхэ тогтоолдо харюу болгон, бүхы продукцияа эрхим шанартайгаар гаргаха гэһэн уялга абаа. Тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхэ арга боломжо бидэнэртэ бии, — гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

— Минии хүдэлдэг цехэй коллектив локомотивуудта хэрэгтэй элдэб зүйлэй деталнуудые бүтээдэг юм. Хэрбээ бидэнэй һайн шанартайгаар продукци гаргаа һаа, локомотивууд удаан саг соо ашаглагдажа, арадай ажахыда хэрэгтэй ашаа ехээр зөөгдэхэ ёһотой. Тиимэһээл бидэ эршэтэй шангаар хүдэлжэ, 1976 оной даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр уялга абанхайбди, — гээд зэр зэмсэг хэдэг цехэй слесарь В. И. Гнеушев мэдүүлээ.

М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой коллектив 1976 ондо ашаа зөөхэ даабаряа декабриин 20-до дүүргэхэ, локомотивуудые заһабарилха даабаряа табан үдэрөөр урид дүүргэхэ, партиин XXV съездын боложо байха үедэ зрьбалһан электрын элшэ хүсэн дээрэ локомотивуудые ашаглаха гэһэн социалис уялга абаба.

Манай корр.

УЯЛГАНУУДЫЕ АБАНА

...(Телефоноор абта... ...эй ЦК-гай, СССР-...трнүүдэй Соведэй, ... ба ВЛКСМ-эй ...һан «Үйлэд... ашаг үрэ ба ... шанар улам ...ахын түлөө, 1976 ...ай ажахын түсэб ...тайгаар дүүргэхын ... бүхэсоюзна со... мүрысөөн тухай» ... Ленинэй нэрэм...шной малшад, меха...нуудай суглаан дээрэ ... зүбшэн хэлсэжэ, ... дэмжэбэ. Тус суг... ...00 гаран хүн хабаа... ...шэйнгоо 1976 ...циалис уялга нэгэн ... батална.

...тус ажахы 1976 ...ндэ мяха 5200, һү ... ноохо 1162 центнер ... болобо. Энээнһээ гадна, отделени, бригада болон механизатор, малшан бүхэн тус тустаа өөһэдын дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа. Жэшээнь, колхозой механизаторнууд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 95 мянган центнер таряа хуряажа абаад, 20 мянган центнерынь гүрэндэ худалдаха гэжэ шиидэбэ. Иимэ баян ургаса хуряахын тула механизаторнуудай хүсөөр таряалан һайжаруулгаар ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. 20 мянган тонно нагшэбхэ полинуудта гаргагдаа. 300 мянган кубометр тошон халяагдаа. Ерэхэ хабартааашье үшөө ехэ юумэн хэгдэхээр хараалагдана.

Тиихэдэ 2-дохи тракторно-тарялан ажалай бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой Е. П. Бутаков гектар бүриһөө дунда зэргээр 14 центнер ороохо суглуулха, БурАССР-эй Верховно Соведэй депутат кукурузашан И. П. Поддельский 200 гектарай тус бүриһөө 180 центнер кукурузын ногоо хуряаха уялга абабад. Ахалагша хонишон Д. Б. Семенов зуун хонин бүриһөө 105 хурьга абаха, хонин бүриһөө 3,5 килограмм ноохо хайшалха, хурьгадые эхэһээнь таһалха үедэ хурьган бүхэнэй шэгнүүр 22 килограммда хүргэхэ байһанаа мэдүүлбэ. Колхозой һаалишад шэнэ жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2220 килограмм һү һааха зорилготой.

Д. АЮШЕЕВ.

...ИАТОРНУУД УРАГШАА ЗОРИИХОЙ

...-ажахын эдэбхи... ...глаан Улаан-Үдын ... клубта болобо. ...приятиин хүдэлмэ... ...эо суглаае ажалай ...лын үдэшэ гэжэ ... байха юм. Энэньшье ... Юүб гэхэдэ, тус ...иин коллектив үн... табан жэлдэ, илан... ...эхы жэлдэ түйла...нуудайнгаа дүн ...а 1976 оной угтам... ...б, социалис уялга... батлан абаһан бай... Авиапредприятиин ... Г. М. Пономарев... ... дээрэ элидхэл ...

...баримтануудые олоор ... һонирхол байдаг. ... тоо, баримтанууд ... коллективэй түйла... ...лтые эли тодоор ... гэдэг ха юм. ... зида хэдэн барим... ... харуулха шухала. ...приятиин коллектив ...лайнгаа программые ...эрэнь 1975 оной ок... 20-до дүүргээ һэн. ...ээй туршада хүдөө ... авиаци хэрэглэлгэ ...аар ургаһан, олзо ... процентээр ... оруулха даабари ...ээр үлүүлһэн ... Тиихэдэ түсэбһөө гадуур 96.800 пассажир, 842 тонно почто, арадай ажахын 442 тонно ашаан табан жэлэй хугасаа соо зөөгдөө. Ажалай бүтээсэ 33 процентээр дээшэлжэ, түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 5.5 процентээр ехэ болоһон байна.

А. Л. Мартышин, В. М. Спиридонов, В. П. Лощенов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг коллективүүд табан жэлэй турша һайнаар хүдэлөө. Г. Ф. Шевяковагай даадаг ашаа зөөлгын таһагай халаан коллективэйнгээ амжалта түйлаха хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулаа. Муя, Нарһата, Горячинск тосхонуудай аэропортнуудай хүдэлмэрилэгшэд ажалай амжалтаар табан жэлые түгэсхөө.

Авиапредприятиин коллектив 1976 оной угтамжын түсэб соогоо иимэ хэмжээ ябуулгануудые хараалаа. Түсэбһөө гадуур 10 мянган пассажир, 120 тонно почто болон ашаан зөөгдэхэ. 300 мянган түхэригөөр ехэ олзо доход оруулагдаха байна.

Тиихэдэ вертолетно подразделениин коллектив юһэдэхи табан жэлдэ түйлаһан амжалтынгаа эршэ алдангүй, арбадахи табан жэлэй богоһо алхан оробо. Тэдэнэр арбадахи табан жэлэй түрүүшын һарын даабаря сүм дүүргэһэн тухайгаа январиин 25-да элидхэбэ. Ю. П. Меркушин, Л. Н. Мухин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг «МИ-8» түхэлэй вертоледуудай экипажнууд, мүн Виталий Ромашев, Юрий Рудаков гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг «МИ-2» түхэлэй вертоледуудай экипажнууд социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябанхай. Вертолетно подразделениин коллектив 1976 оной түрүүшын хоёр һарын түсэбые февралиин 20-до дүүргэжэ, партиин XXV съездэ ажалай бэлэг бариха гэһэн уялга абаа.

Эдэбхитэдэй суглаан дээрэ ажалай түрүүшүүлдэ мүнгэн шан барюулагдаа. Ашаа зөөдэг таһагай хүдэлмэрилэгшэ Светлана Иванова, самолетой подразделениин пилот-конструктор Евгений Бельков гэгшэд партиин обкомой болон республикын Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамотануудта хүртөө.

Мүнөө авиапредприятиин коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй үйлэдбэриин программые болзорһоонь урид баһал оной декабриин 25-да, хоёр һарын түсэб февралиин 24-дэ дүүргэхэ гэжэ шиидээд, социалис мүрысөө шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлбэ.

И. ХРАПУНОВ.

XXV КПСС-эй СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮН

Кабанскын аймаг | Түнхэнэй аймаг | Ахын аймаг

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ҮЙЛЭДБЭРИИН 1975 ОНОЙ, ЮҺЭДЭХИ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ

	Кабанскын аймаг	Түнхэнэй аймаг	Ахын аймаг
Хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха, юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (проц.):			
ороохо таряан	140,6	83,8	—
хартаабха	137,4	68,8	—
овощ	59,9	40,1	—
мяхан	103,7	103,3	100
һүн	103,3	104,3	127,1
ноохон	—	101,7	109,8
үндэгэн	114,1	101,5	—
Энэ талаар 1975 оной түсэбэй дүүргэлтэ (проц.):			
ороохо таряан	360	165	—
хартаабха	156	62	—
овощ	76	26	—
мяхан	102	100,8	103
һүн	100,3	95	113
ноохон	—	97	114
үндэгэн	100,6	55	—
1975 ондо гектар бүриһөө дунда зэргээр абтаһан ургаса (центнерээр):			
ороохо таряан	16,2	13,1	—
хартаабха	114	53	—
Намарай паар (процентээр)	104	92	—
Үрэһэ хаалга (процен[illegible])			
ороохо таряанай	100,6	101	—
хартаабхын	84	40	—
Тэжээл бэлэдхэхэ түсэбэй дүүргэлтэ (проц.):			
үбһэн	105	66	65
сенаж	66	51	—
корнеплод	54	32	—
силос	82	83	—
ногооной гурил	73	105	—
набшаһата тэжээл	—	19	—
Трактор бүхэнөөр хэгдэһэн хүдэлмэри (эталонно гектараар)	1385	839	348
Мал ажал			
Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар)	2322	1745	624
Хонин бүриһөө абтаһан ноохон (кг.)	—	2,9	3,4
Эхэ малай 100 толгой бүриһөө түлжүүлэгдэһэниинь:			
тугал	94	64	55
хурьган	—	70	66
поршоонхо	1822	1389	—
Малай тоо олошоруулха түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр):			
үхэр	100,6	99,0	100,8
тэрэ тоодо үн[illegible]	100,7	87	103
хонид	—	99,6	100,6
гахай	85	70	—
адуу морид	90	98	100,6
Худалдагдаһан малай толгой бүриин шэгнүүр дунда зэргээр (кг):			
үхэр	[illegible]19	312	252
гахай	[illegible]2	83	—
хонин	—	33	43

Мүрысэгшэ эдэ гурбан аймагай дундаһаа Кабанскын аймагай ажалшад онсо шалгаржа гараа. Эдэнэр гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха табан жэлэй, мүн 1975 оной түсэбые овощһоо бэшээр сүм дүүргэжэ шадаһан байна. Тэрэшэлэн адууһа малайнь ашаг шэмэ, таряалан, сабшалангайнь ургаса бусадһаа нилээд дээгүүр байна. Үбһэ тэжээлшье бэлэдхэлгээрээ түрүүлжэ ябана.

Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха талаараа мүрысэгшэ аймагууд нилээд амжалтатай гараа. Табан жэлэй түсэбһөө үлүүлэн Кабанскын аймаг: мяха—1427 тонно, һү—2060 тонно, 1.316 мянган үндэгэ; Түнхэнэй аймаг: мяха—467, һү—1668 тонно, ноохо—90 центнер, 31 мянган үндэгэ; Ахын аймаг: мяха—1 тонно, һү—366 тонно, ноохо—152 центнер гүрэндөө тушаагаа. Зүгөөр Түнхэнэй аймаг 1975 ондо гүрэндэ һү, ноохо, үндэгэ худалдаха түсэбөө дүүргээгүй үлэһэн байна.

ТАБА МЯНГАТАН ОЛОШОРНО

Һү шэмэ ехэтэй үүлтэртэ мал үдхэдэгөөрөө республика дотороо алдар суудa гараһан һуралсалай «Байкал» ажахын коллектив «Үйлэдбэриин ашаг үрэ ба хүдэлмэриин шанар улам дээшэлүүлхын түлөө, 1976 оной арадай ажахын түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоол урма баяртайгаар угтаһан байна.

Һаалиин малай хойноһоо харууһалдаг хүнүүд 1976 ондо шэнэ, дээшэлүүлэгдэмэл уялгануудые абана. Бүхы дээрээ дунда зэргээр 1976 ондо үнеэн бүриһөө 4700 килограмм һү һааха гэжэ шиидээ. Тиихэдэ Ленинэй хоёр орденто болон ВДНХ-гай алтан медальда хүртэһэн Любовь Николаевна Седых даажа абаһан үнеэн бүриһөө 5400 килограмм һү һаахаб гэжэ үгэеэ үгэбэ. Мүн тэрэнэй жэшээгээр Гурэльбын фермын һаалишад Людмила Иринчеевна Мяханова—5200 килограмм һү һааха байһанаа мэдүүлээ.

Юһэдэхи табан жэлдэшье эндэхи һаалишад нилээд амжалтатай гараһан байна. Һаалишанай мэргэжэл хүсэд шудалжа, мал ажалай нэгэдэхи классай мастерай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн таба мянгатан Любовь Седых, Степанида Степанова, Людмила Мяханова — гурбуулан үнгэрһэн юһэдэхи табан жэлдэ үнеэн бүриһөө жэлдээ 5200 килограмм хүрэтэр һү һааһан байха юм. Тиихэдэ коммунист Седых гансааран табан жэлэй туршада бүхыдөө 9085 тонно һү һажа абаа һэн. Нёдондо Галина Архиповна Ступакова үнеэн бүриһөө 5500 килограмм һааһан жэшээтэй.

Хэрбээ үнгэрһэн 1975 ондо 6 һаалишан үнеэн бүриһөө таба мянга гаран килограмм һү һааһан байбал, энэ жэлдэ 9 хүн таба-табан мянган килограммда хүргэхэбди гэжэ мэдүүлээ. Тиимэ болохолоороо, Коммунис партиин ЦК-гай болон Совет правительствын уряагаар бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон эндэхи дүршэлтэй бэрхэ һаалишадай дунда таба мянгатанай зэргэ улам олошорхонь гээшэ.

Мүнөө тус ажахын һаалишад шэнэ табан жэлэй богоһо алхаад байхадаа, түрүүшын үдэрһөө хойшо һү һаалияа дээшэлүүлхын түлөө оролдоно. Эндэ Полесиин, Түбэй, Гурэльбын һаалиин фермэ бии юм. Тиигээд тэдэнэр дунда зэргээр үдэртөө үнеэн бүриһөө 11 килограмм һү һаана. Зүгөөр эндэхи габшагай бэрхэ һаалишадай дунда үнеэн бүриһөө сүүдхэ соо 16 килограмм һү һаадаг түрүүшүүл бии.

Һуралсалай энэ ажахын гол һалбаринь үүлтэртэ үхэр мал үдхэхэ зорилготой байха юм. Иимэ ушарһаа залуу малые онсо һайнаар харууһалжа, зүбөөр эдеэлүүлжэ, томо болгохо тухай ехэхэн анхарал хандуулна. Мүнөө КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоол бүрин һайшаан дэмжээд байхадаа, саашадаа үхэр малайнгаа һүрэг улам олошоруулха, түл олоор абаха шухала зорилго урдаа табина. 1976 ондо зуун үнеэн бүриһөө 95 тугал абажа, гарзада оруулангүй томо болгохо гэһэн уялга баталаа. Тиихэдээ тугал бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 850 граммаар нэмээхэ гэжэ шиидээ.

Энээнһээ гадна, малшадай байра байдал һайжаруулха тухай онсо анхарал табихa болоно. Эндэ хоёр-хоёр байратай 5 шэнэ гэр бариха юм. 1976 ондо хэгдэхэ шэнэ барилгын түсэбэй ёһоор 200 тугалай багтаха тааруу зохид байра бодхоохо байна. Гадна, һайжаруулагдаһан бэлшээри бии болгохын, үхэр малаа ногоон тэжээлээр хангахын тулада 100 гектар бэлшээриеэ хорёолхо, үндэһөөрнь һайжаруулха юм.

Игэжэ һуралсалай «Байкал» ажахын һаалишад, малшад бүгэдөөрөө парти, правительствынгаа уряада бодото хэрэгүүдээр харюусаха гэһэн нэгэн һаналтайгаар хүдэлжэ байнхай.

В. ГАЛДАНОВ.

Бүри габшагайгаар хүдэлхэбди

Арбадахи табан жэлдэ арадай ажахые хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй проекттэй танилсаабди. Хүдөө ажахын үйлэдбэрилдэг продукци юһэдэхи табан жэлэйхитэй сасуулхада, жэлдээ дунда зэргээр 14—17 процентээр дээшэлхэ юм байна. Тиихэдэ малшадай ажал хүнгэдхэхэ тухай асуудалда анхарал хандуулһаниинь ехэ һайшаалтай. Энээнһээ дулдыдан, өөрынгөө ажал хэрэг тухай богонихоноор хөөрэхэ хүсэл түрэнэ.

Үнгэрэгшэ юһэдэхи табан жэл бүхы талаараа манай бригадада ашаг үрэ ехэтэй байгаа. Жэл бүри дунда зэргээр 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга абажа, гарзалуулангүй түлжүүлээбди. 1971 ондо манай бригада хурьга абаха, түлжүүлхэ талаар Сэлэнгын хонишодой дунда эгээл эрхим дүн туйлаһан юм. Үнгэрэгшэ табан жэл соо 2600 гаран хурьгадые түлжүүлжэ, совхозойнгоо отарануудта тушаагаабди.

Мүн ноохо абалгааршье түсэбөө амжалтатай дүүргэжэ һэмди. Һангаяа түгэсхэхы жэлдэ ажалай үндэр дүнгүүдые түйлаһан байнабди. 510 эхэ хониһоо 527 хурьган түлжүүлэгдээ.

Үнгэрэгшэ жэл хонин бүриһөө хурьга абахын тула шангахан хүдэлһэн байгдапа. Зарим тэды бэрхэшээлнүүдшье ушараа һэн. Долоодохи жэлээ түл үгэхэ эхэ хонидой хурьгад өөдэгүй, үлбэр байха гэжэ мэдээд, энэ хүшэр түрэлгэдэ эртэнһээ бэлдэһэн хүм. Хонидоо бэлшээн таргалуулгада гол анхарал хандуулагдаа. Тиигэжэ искусственна аргаар үрэжүүлжэ эхилтэр тэнхээ тамирыень һайжаруулһан байнабди. Үрэжүүлгын үедэ муу хонидто таряа талханай зүйл, һая сабшагдаһан шэмэтэй үбһэ эдюулдэг һэмди. Хусануудаашье һайнаар харууһалхые оролдогдоо. Хонидоо өөһэдөө искусственна аргаар үрэжүүлһэн гээшэбди.

Үрэжүүлгын һүүлээр тэдэнээ һайнаар бэлшээн таргалуулаа һэмди. Түл абалгадаа эртэнһээ бэлдэжэ, өөһэдынгөө хүсөөр хонидойнгоо байра, хашаа хорёо заһабарилаа, дулаалаа һэмди. Тусхай таһалгануудые, сакмануудые барихын тула хүсэд хүрэхэ һургааг, хобоонууд бэлдэгдээ бэлэй.

Үнгэрэгшэ жэл хониднай 25 үдэр соо хурьгалжа дүүрэһэн юм. Һанагшаһаа дээрэ яһала өөдэргэн хурьгад гараа һэн. Зарим үлбэр хурьгадта үнеэнэй һү уулгаабди. Минии нүхэр Цырма Жимбуевна Балданова бүхы хүшэр хүндэ ажалдам туһалалсадаг байгаа.

Мүнөө бидэнэр түрүүшынхеэ хурьгалха залуу хонидые харууһалнабди. Февралиин 15-даар хониднай хурьгалжа захалха. Энэ харюусалгатай хэрэгтэ аһай шадалаараа бэлдэнэбди. Арбадахи табан жэлэн түрүүшын жэлдэ зуун хонин бүриһөө 105 хурьга абаха, хонин бүриһөө 3,5 килограмм ноохо хайшалха, хурьгадаа эхэһээнь һалгааха үедөө 22 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэй болгохо гэһэн социалис уялга абанхайбди.

Тиихын тула улам габшагайгаар, амжалта түгэс ажаллахаар шиидэнхэй байна гээшэбди.

Н. ДАМБАЕВ,
Химнын совхозой ахалагша хонишон.
Сэлэнгэ.

НАЙМАН ХЭМЭЛ ОДОД ДЭГДЭЭГДЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Дэлхэйе тойрон ниидэхэ «Космос-791», «Космос-792», «Космос -793», «Космос-794», «Космос-795», «Космос-796», «Космос-797», «Космос-798» гэжэ хэмэл одод 1976 оной январиин 28-да Советскэ Союзһаа дэгдээгдэбэ. Бүхы найман хэмэл одод түлхин дабшаха нэгэ ракетээр замбуулинай замда гаргагдаа.

Хэмэл одод дээрэ тодхогдоһон аппаратура һаадгүй һайнаар хүдэлнэ. Залан ябуулха-тоолон тодорхойлхо центр эндэ ороһон мэдээнүүдые шэнжэлжэ байна.

ТАСС

ШЭНЭ ҺОНИН

БАМ-ай БАРИЛГА УЛАМ ҮРГЭДХЭГДЭНЭ

...АГОВЕЩЕНСК. (ТАСС-... корреспондентнүүд А. ...енко, М. Ханух). Бай...-Амарай түмэр замай ба...гын партийно-ажахын ...эхитгэдэй түрүүшын суг... январиин 28-да тараба. ...дэ хабаадагшад үнгэ...шэ жэлэй хүдэлмэриин ... дүнгүүдые наринаар ...шан согсолоод, арбада... табан жэлэй түрүүшын ... түсэб амжалтатайгаар ... зорилготой тодор...дурадхалнуудые оруулаа. ... мэргэжэһэн ба бү... барилгын 90 гаран под...деленинүүд БАМ-ай ба...гада хабаадана. Нютаг...дахи партийна болон ...эй зургаанууд ба...гын хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэнэ гэжэ суглаанда хабаадагшад тэмдэглэбэ. БАМ-ай барилгада хэдэн зуугаад коммунистнууд, комсомолшууд, гол мэргэжэлтэд эльгээгдэнхэй. Эдэнэр бүтээгдэһэн хүдэлмэрине хангяар тэмдэглээд, барилгадахи үшөө шиидхэгдээгүй асуудалнууд тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ. Эндэхи шэмэрүүн уларилда һаадгүй хүдэлхөөр олон машина, тусхай түлишэ ба түрхихэ материалнууд хэрэгтэй байна. Гэхэ зуура, үгэ хэлэгшэдэй тэмдэглэһэнэй ёһоор, БАМ-ай барилгада хэрэглэгдэхэ зарим техникэ «хойто зүгэйхеэр» бүтээгдэнэгүй. Дулаан гаражнуудые, заһабарилгын баазануудые бүри олоор барихa шухала. Машинануудые запас частьнуудаар хангалга үшөөл дутамаг байһаар. Бригадна ажахын тоосооной онол аргануудые барилга дээрэ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй.

Суглаанда хабаадагшадай тусхайлан тэмдэглэһэнэй ёһоор, хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха ажаһуудалай албанай предприятинуудта автотранспорт олоор үгэхэ, хангалгын хэмжээе үргэдхэхэ шухала байна. Посёлогуудай клубуудта артистнуудай, хүгжэмшэдэй, уран зохёолшодой ходо ходо ерэдэг байхыень барилгашад хүсэнэ.

БАМ-ай барилга арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ асари ехэ дэлисэтэй болохо юм. Жэшээлэн хэлэбэл, «БАМстройпуть» управлениин, «Тындатрансстрой» трестын хүдэлмэриин хэмжээн нэгэ хахад дахин нэмэхэ, замай барилгада шефэй туһаламжа үзүүлдэг эмхинүүдэй хубитань дүрбэ дахин ехэ болохо.

БАМ-ай барилгашад Бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые бүхы совет хүнүүдтэл адли баяртайгаар угтаа. 1976 ондо Байгал-Амарай түмэр замай барилгын коллективүүдэй бэелүүлхэ социалис үндэр уялганууд суглаан дээрэ баталагдаба. Түрүүшын хоёр һарын барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэбые КПСС-эй XXV съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр, түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабарие — декабриин 20 хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ шиидхэгдээ.

Тында—Беркакидай линеэр Тында станциһаа Якут разъезд хүрэтэрхи 79 километр зайда поезднуудай ябалгые декабриин 25 хүрэтэр эхилүүлхэбди гэжэ барилгашад үгэеэ үгэбэ. Тэрэшэлэн Таюраһаа Небель станци хүрэтэр, Березовкоһоо Ургал хүрэтэр поезднууд ябадаг болохо. Тайшет—Лена гэжэ түмэр харгын линиидэхи хоёрдохи замай зургаан километрые түсэбһөө гадуур ашаглалгада оруулха гэжэ шиидэнхэй.

Шимановская станцида үргэлжэ ханатай гэр бариха цехтэй түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводые Барилгашадай үдэр болотор ашаглалгада оруулхаар хараалагдаа. Тайшет, Усть-Кутдахи барилгын индустриин баазануудые, Биробиджан ба Комсомольск-на-Амуре хотонуудтахи заһабарилгын заводуудые барихa жэлэйнгээ түсэб декабриин 25 хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ шиидхэгдээ.

БАМ-ай коллективүүд барилгын материалнууд ба хэрэгсэлнүүдээ гамтайгаар, ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ гэһэн Москвагай, Ленинградай барилгашадай үүсхэлые дэмжэн, цемент, металл, модон ба бусад материалнуудые 1 процентһээ бага бэшээр алмаха, техникэ болон механизмуудые бүри ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ уялгануудые абаба. Замай барилгашад түрүүшүүлэй жэшээе халан абажа, барилга-хабсаралгын 30 процентһээ үсөөн бэшэ бригадануудай хүдэлмэрине бригадна ажахын тоосооной онол аргаар эмхидхэхэ гэжэ шиидхээ.

Суглаанда хабаадагшад арбадахи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэл бүри эдэбхитэйгээр дэлгэрүүлхэ, «Би — барилгын эзэнби» гэһэн уряатайгаар хүдэлмэрилхэ, «Эрхим шанарай табан жэлдэ — лаб һайнаар хүдэлмэрилхэ» гэһэн москва гайхндай үүсхэлые халан абаха, БАМ-ай городууд болон посёлогуудые болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, байгаалиие аша үрэтэйгөөр сахин хамгаалха гэһэн уряатайгаар Комсомолой бүхэсоюзна габшагай барилгын бүхы коллективтэ хандаба.

Барилгын ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бүхы хаба хүсэеэ зорюулха, КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахабди гэжэ суглаашад найдуулаа.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг ехэ баяр баясхалантын оршон байдалда баталагдан абтна.

ПАРТИИН ТҮСЭБ — *арадай хэрэг*

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЫН ТУЛА

Арбадахи табан жэлэй боһо алхаад байхадаа, гэдэргээ эрьежэ хараха, хэһэн ажалдаа тобшолол хэжэ, саашанхи хараа зорилгоёо табихадаа, урданайнгаа алдуунуудые дабтахагүй гэжэ мүнөө хүн бүхэн эрмэлзэнэ ёһотой. Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула манай Хандагатайн леспромхозой коллектив ехэхэн оролдолго үүсхэл гаргаһан байна.

Модо бэлэдхэхэ, хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые, технологическа зомгооһо гаргаха һара бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхын тула модо бэлэдхэгшэд, автомашинануудай жолоошод, оньһожоруулагдамал доодо складай хүдэлмэришэд амжалтатайгаар хүдэлһэн байна. Леспромхозоймнай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, ажалай сагые зүбөөр хэрэглэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг һэн.

Юһэдэхи табан жэл соо 1.500 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 1.636 мянган кубометртэ хүргэһэн байнабди. Доодо складаймнай хүдэлмэришэд 2 миллион 820 мянган кубометр модо тайража, хэрэглэгшэдтэ эльгээһэн юм. Бидэнэр табан жэлэй даабариһаа гадуур 2 миллион 209 мянган түхэригэй продукци худалдажа, ажалай бүтээсые 36,1 процентээр дээшэлүүлээбди. Леспромхозоймнай коллектив партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадаһандаа урма баяртай.

Энэ бүхы амжалтанууд тиимэ бэлэхэнээр түйлагдаа бэшэ ааб даа. Леспромхозой дирекци, партийна болон профсоюзай организацинууд ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, шэнэ онол арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, социалис мүрысөөнэй үүргые улам һайжаруулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. Ажалай түрүүшүүлһээ жэшээ абажа, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлһэн хүдэлмэришэд үдэр бүриингөө даабари амжалтатайгаар дүүргэдэг бэлэй.

Коллективнай партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые зүбшэн хэлсэжэ байна. Манай түрэл Коммунис парти шэнэ табан жэл соо гайхамшаг ехэ түсэб зохёоһон байна. Ажалша зон энэ проектые һайшаан дэмжэжэ байһанаа мэдүүлэн, саашадаа бүри шангаар хүдэлжэ, бага гаргашатайгаар һайн шанартай продукци ехээр гаргахын тула тодорхой дурадхалнуудые оруулна.

Леспромхозоймнай хүдэлмэришэд КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан проектые зүбшэн хэлсэхэдээ, үйлэдбэридэ үзэгдэдэг дутуу дунда юумэнүүдые усадхаха, шэнэ онол арга, оньһон техникэ һайнаар хэрэглэхэ гэжэ шиидээ. Үйлэдбэридэмнай дутуу дунда юумэн биил гээшэ. Энэ бүгэдые эгээл мүнөө хэлсэжэ усадхаагүй һаа, арбадахи табан жэлэй даабари дүүргэхэнь бэрхэтэй болохо бшуу даа.

Ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностьда ажалай бүтээсые 25—27 процентээр дээшэлүүлхэ гээд, партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проект дотор хэлэгдэнэ. Хайшан гээд, ямар аргаар ажалай бүтээсые иимэ эрпдээр дээшэлүүлхэ гээшэб? Һүүлэй жэлнүүдтэ модо бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ бүтээсэ ехэтэй трактор, машинанууд олоор абтана. Нэгэ зэргэ 7—8 кубометр модо таллуулан шэрэдэг ТДТ-75 трактор ойн ёһотойл «баатар» гэжэ хэдэхэн жэлэй саана тоологдодог бэлэй. Мүнөө нэгэ доро 14—15 кубометр модо шэрэхэ бүтээсэ ехэтэ ТТ 1 түхэлэй тракторнуудаар ойдо отологдоһон модо галлуулдаг болонхой. КРАЗ-255, МАЗ-509, КамАЦу түхэлэй автомашинанууд жолоошодой омогорхохоор юумэниинь болонхой.

Леспромхозоймнай оньһожоруулагдамал доодо склад олоной анхарал татажа эхилһээр үнишье болоогүй. Эндэ 12 автомат шахуу лини хүдэлнэ. 30 тонно ашаа үргэхэ кранууд автомашинануудһаа модо түргэнөөр буулгадаг, вагонуудта модо ашадаг байха юм. Модо тайраха, сорт сортоорнь илгаха, вагонуудта ашаха хүдэлмэри эндэ сүм оньһожоруулагданхай. Энэ бүхы оньһон техникые һайнаар ашаглажа шадабал, бидэ тон ехэ ажал хэхэ арга боломжотой байна ха юмбибди.

Манай хүдэлмэришэд оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадана гү? Булта хүдэлмэришэд трактор, машинаяа миин байлгангүйгөөр хүдэлгэнэ гэжэ хэлэхын аргагүй. Ажалай үедэ автомашинануудай, тракторнуудай эбдэрхэ ушар олон дайралдана.

Манай оньһожоруулагдамал доодо складые абаад үзэе. Эндэ ехэнхи ажал оньһон техникын хүсөөр лэ бүтээгдэнэ. Гэбэшье доодо складай хүдэлмэришэд һанаһанда хүрэмөөр хүдэлнэгүй. Хорнин, Хандагайн, Худанай леспромхозуудһаа эндэ асарагдаһан модон саг соогоо тайрагданагүй. Юундэб? Автомат шахуу лининүүд халаанай үедэ эбдэржэ, миин байха ушар гаранэ бшуу. Һайнаар заһабарилха гэхэдэ запчастьнууд дуталдадаг. Доодо складаймнай хүдэлмэришэд үнгэрһэн жэл соо 800 мянган кубометр модо отолхо, тайраха даабаритай аад, 763 мянган кубометр модо тайраһан байна.

Автомат шахуу лининүүд мүнөө сагай эрилтэдэ хүсэд харюусанагүй. Тиимэһээл доодо складай түхеэрэлгэнүүдые сүм автомат аргаар хүдэлгэхэ гэһэн дурадхалнууд энэ үдэрнүүдтэ оруулагдажа байна. Доодо складта автомат түхеэрэлгэнүүдые тодхоо һаа, олон хүдэлмэришэд операторнуудай ажалһаа сүлөөлэгдэхэ болоно ха юм. Энэ асуудал ойрын жэлнүүдтэ шиидхэгдэхэ бэзэ гэжэ һанагдана.

Отологдоһон модо таллуулдаг тракторнууд, модо шэрэдэг автомашинанууд, тепловозууд хүсэд һайнаар ашаглагданагүй. Жэшээлхэдэ, манай леспромхозой түмэр харгын деподо 29 тепловоз тоологдоно. Тэрэнэй 14-ниинь түмэр харгыгаар ашаа зөөнэ бшуу. Түмэр замшадай ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг дээрэһээл 15 тепловоз миин байна ха юм. Энээнһээ боложо манай доодо складай хүдэлмэришэд миин һууна, үйлэдбэримнай ехэ гарзада орожо, продукциин өөрын үнэ сэн дээшэлнэ. Ойрын үдэрнүүдтэ энэ дутагдалнуудые усадхаха гэһэн эрилтэ түмэр замшадай урда табигдана.

Манай Эхи-Горхоной пунктын коллектив һара, жэл бүриин даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр үнгэрһэн жэлэй даабариһаа гадуур 13 мянган кубометр модо бэлэдхэһэн байна. Гэбэшье энэ түрүү коллектив һанаһанда хүрэмөөр оньһон техникэеэ хэрэглэжэ шаданагүй. Пунктын хүдэлмэришэд модо таллуулан шэрэхэ 7 трактортай юм. Зарим үдэрнүүдтэ эдэнэй 3—4-ниинь лэ хүдэлдэг, бэшэниинь миин байдаг. Иимэ ушар эндэ олон дайралдадаг. Энэ дутагдалнуудаа усадхажа шадабал, Эхи-Горхоной пунктын хүдэлмэришэд ехэ модо бэлэдхэхэ дүүрэн арга боломжотой ха юм. Оньһон техникэ муугаар мэдэдэг дээрэһээ тракторнуудые эбдэхэ ушар гарана.

Оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын тула хүдэлмэришэдэй мэргэжэлые улам дээшэлүүлхэ, пунктын дэргэдэ трактористнуудай, жолоошодой үдэшын һуралсал эмхидхэхэ гэһэн дурадхал оруулагданхай. Энэ асуудал зүб тээшэнь шиидхэхэ арга бидэндэ бии гэжэ һанагдана.

Манай леспромхозой коллектив ойрын жэлнүүдтэ энэ бүхы дутагдалнуудаа усадхажа шадабал, арбадахи табан жэлэй даабари амжалтатайгаар дүүргэхэ байна ха юм. Леспромхозоймнай хүдэлмэришэд КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан проектые зүбшэн хэлсэхэдээ, иимэ дурадхалнуудые оруулна.

Модо бэлэдхэхэ томорхогдоһон бригадануудые эмхидхэхэ. Хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабарииые дээшэлүүлхэ, хоёрдохи мэргэжэл шудалха. Доодо складта автомат түхеэрэлгэнүүдые тодхохо. Оньһон түхеэрэлгэнүүдые хоёр халаанда ашаглаха. Хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргаха, шпала хюрөөдэхэ завод бариха, Зүүн-Хуурай—Тужинка гэһэн түмэр замай барилга эхилхэ.

А. ЕГОРОВ
Хандагатайн леспромхозой директор.

Партиин XXV съездэ зорюулжа КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976-1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые зүбшэн хэлсэлгэ

МИЛЛИОН ТОННООР

МЯХАН — ҺҮН

14,1 — 87,5 — 15-15, — 94-9

1971-1975 он — 1976-1980 он

Абтадаг мяханай жэлэйнь дунда зэргын хэмжээе 15— миллион тоннодо, һүнэй—94—96 миллион тоннодо хүргэхэ.

(Партиин XXV съездэ зорюулжа КПСС-эй Ц гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектһээ).

ШАНГА ШАЛГАЛТА

Эдэ үдэрнүүдтэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод түл абалгадаа тухагүй бэлдэнэ. Байгша ондо эхэ хонидой 14 отарада хурьгад абтахань. Мүнөө эдэ отаранүүдта байрань һайса заһабарилагданхай, дулаалагданхай, хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл отара бүхэндэ зөөгдэнхэй. Хурьгадай байранууд сэбэрлэгдэжэ, сагаадагдаһан байна. Колхозой хонишод үглөө, мүнөөшье хурьгадые абахаар бэлэн.

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100, мүн дээшэшье хурьгадые абаһан Бадмажап Очиров, Шараб Бальчинов, Ленхобо Балданов гэгшэд түл абалгадаа һайнаар бэлдээ.

Һаяхан тус колхоздо хонишодой зүблөөн болоо, зооветеринарна һуралсал эмхидхэгдээ. Зүблөөн дээрэ Шараб Бальчинов, Чойдон Балданов, Илья Эрдынеев, Батор Балданов болон бусад хонишод саашанхи зорилго тухайгаа хэлэжэ, дүй дүршэлөө андалдаһан байна. Мүн эндэ колхозой түрүүлэгшэ А. Н. Цыденов, түрүүлэгшын орлогшо М. Д. Данзанов, отделенинүүдые эрхилэгшэд Г. В. Минаев, С. С. Раднажапов, ахалагша зоотехник П. М. Маданов, ветеринарна врач Владимир Будаев гэгшэд түл абалгада хэр бэлдэһыень шалгаһан дүнтүүдээ согсолжо, дуулгахадаа ушарһан зарим дутагдалнуудые усадхаха талаар юунэй хэгдэхэ, мүн үбэлэй сагса илангаяа эхэ хонидоо харууһалха тухай тогтожо хэлэбэд.

Хонишодой зүблөөн дээрэ социалис уялга абтажа, мүрысөөнэй шэнэ гурим соносхогдоһон байна. Колхозой хонишод байгша ондо 7800 хурьга гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө 83-һаа үсөөн бэшэ түл абажа түлжүүлхэ ба хонин бүхэнһөө 3 килограмм нооһо хайшалжа, хурьган бүхэнэй шэгнүүр эхэһээнь һалгааха үедөө 20 килограммда хүргэхэ гэһэн зорилго хараалаа.

Февралиин 20-һоо түрүүшын хурьгад абтахаар хүлеэгдэнэ. Түл абалгын урда тээ арбан хоног түрүүн колхозой хонишодой зүблөөн дахинаа зарлагдаха. Эндэ **хонишодой түл абалгадаа ямар бэлэдхэлтэй байһаниие шалгаһан тусхай комисси һүүлшынгээ дүн элидхэхэ байна. Эрхим бэлэдхэлтэй байһан хонишод колхозой правлениин болон парткомой Хүндэлэлэй грамотануудта, мүнгэн шанда хүртэхэ юм.**

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.
Сэлэнгын аймаг.

Совет ороной шэнэ һонин

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

БЛАГОВЕЩЕНСК. гал-Амарай түмэр түбэй участок дээрэхи үйлэдбэриин бүлэг ба тодо зураг буулгагда гэгдээ. Шэнжэлгэнүү руулһанай ёһоор, энэ хи ажахынуудай та талмайе 5 дахин хүдөө ажахын элдүү газарай хэмжээе 100 гектарта хүргэжэ Нютагтаа үйлэдбэри абтаһан һүөөр, мяхаар, тын овощоор, харта барилгашадые, ашаг дые хангажа ша гээд эрдэмтэд тоолоно.

КИШИНЕВ Партиин съездэ зорюулагдаһан нинэй зааһан замаар лектори Молдавиин хотодо хүдэлжэ эхилб ондо зохёогдоһон ле тематика XXV съезды териалнуудые, түсэбтэ дахи табан жэлдэ манай ной, Молдавиин рес кын шиидхэхэ арадай хын гол шухала ас нуудые олоной дунда рүүлэн тараажа зорилг

ШЕКИ (Азербайд ССР). Кавказай уулын бооридохи эртэ энэ хотодо газ хүрэжэ 70 километр утатай сорго нишэ татагдаһан гаа. Азербайджанай городуудай хүн зоно худөө нютагуудта шадай 50 процентнь рэглэнэ. Байгша онд 60 мянган айл сэнхир шэ хэрэглэдэг болохоо сэблэгдэнхэй.

ШЭТЭ. Юрэ бусын шэнжэтэй бүлэг маши автомобиль-хабсаралгын водой үүдээр гаргагдаб хы дэлхэй дээрэ мэд лоһон «ЗИЛ-130» гэн дэгэй хажууда «С» бигдаһан байгаа. Эн гэһэн удхатайб гэхэд машина ороной хойто бүтээгдээ гэнэ бшуу. хүйтэндэ хамаагүй эдэ автомобильнууд үдэр соо туршалга байна.

РЫБИНСК (Яросла область). Эндэхи электр ническэ заводой Л. А. Ивановой зохёолго США-да пате болобо. Энэнь тэрэнэй лан зохёолгые мэдэрэн лоодохн орон болоно. тэ юһэдэхи табан үедэ новаторай зохёо тээһэн 25 автомат ба мадшуу түхеэрэлг өөрынь предприятиин соо хүдэлжэ байдаг юм. Иванов — республ бьяата уралан нарижу ша, КПСС-эй XXV съе делегат мүн.

НАБЕРЕЖНЫЕ ЧЕ Татарта эгээл ехэ, экрантай «Батыр» гэжэ театр ашаглалгада туша ба. Тэрэ Набережные ны хотын зүүн-хойто баригдаа. КамАЗ-ай 10 га гаран барилгашад ажаһуудаг. Нэрэдэ һан мантан томо кино 800 ба 300 хүнэй һү хоёр залтай юм. Үн луунуудаар гоёон дэһан выставкын эндэ бии.

БАРНАУЛ. Хизаарай ган хүмүүжүүлэгшэд нарай түрүүшын слет болобо Алтайн олон хүнһөө буридэһэн ба рай коллективтэ жэлһээ бага саг соо һэн 6 мянган мэрг тоологдоно. Эрхим багшанар, РСФСР-эй та багшанар, арадай лэй отличнигууд харууһандаа абажа, һур байна.

(ТАСС).

АМАЛАДАЙ АЖАЛША БАСАГАН

Очерк

НАРАН дээрэхэнэ үндынхэй, аян замаа аалихан үргэлжэлүүлнэ. Эгээл энэ үеэр бидэ Багдарин тосхоной аэропорт дээрэ Амаладай совхоз ниидэхээ самолёт хүлеэжэ һуугаа һэмди. Тиишэдэ самолёт удааншье бэшэ, оройдоол хорёод минута ниидэдэг байба. Теэд машинаар ошохо болоо һаа, үглөөнһөө үдэшэ болотор мунхиха баатай. Бүтүү шэдхэ ой тайга соогуур хүрэһэн гол горход, харгын зүргэнүүд дээрэһээ харахада, нишэ тиишээ һалаатан бэтирнэ, хотирно. Тииһээршье Россошино тосхон доромнай аржын харагдажа, самолёт газарта аалихан бууба. Үнн хада баригдаһан жаахан арбагар гэрнүүдэй хажуугаар шэнэ гэрнүүд хүнэй нюдэ буляана. Айлшадай буудаг гэртэ байрлаад, удаарангүй Ольга Васильевнатай уулзахаяа ябаа һэм.

Совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ Владимир Петрович Найканчинтан уулзажа, ерэһэн ушар тухайгаа хөөрэхэ дэм, ехэл хүндэтэйгөөр угтан абаба.

Совхозой конторонһоо гаража, баруун-хойшо айлнуудай дундуур алхалалдабабди. Хойто хүндыһөө һулахаһаар һалхилхадаад абана.

Тэрэ эжыдээл адли набтархан бага бэетэй, яаралгүй ябадалтай, хурсаар шэртэһэн нюдэтэй, даамайгаар шэртэдэг басаган байба. Ородоор хүсэд һайса дуугаржа шадаагүй газартаа, эвенк хэлэн дээрэһээ рабочкомой түрүүлэгшэ тоб байса оршуулжа үгэнэ. Абаһаар мэгдэн татажа, хэдэн дахин үг-маг гэбэ. Ларалгүй хөөрэлдэһөөр байжа, басаганай хуби заяан, ажалайнь намтар мэдэжэ абагдаа.

ИИМЭ нэгэ ушар Ольгын толгойһоо гарадаггүй. Намар боложо, агнууриин түлэг хаһа эхилээд байба. Абань эдихэ хоол, буу тобшоёо бэлдээд:

—Басаган, агнажа үзэдэг һаа гэгшэ һэн гүш? Бэеэ бэлдэ. Ябахабди, гэбэ.

Бишыхан Ольга баярлашаба. Тэрээхэн ханада үлгөөтэй байһан бага тобшотой буугаарнь нэгэтэш буудажа үзөөгүй. Асарһан ан гүрөөлынь, хэрмэ, һолонгынь хэрэхаһаа бэшэ, амидыгаар үзөөгүй.

— Зай, зай, — гэжэ ябаад, түргэн хубсалаа һэн.

Абань морнёо унуулаад, өөрөө ябагалаа һэн. Намартаа ой соо ехэл гоё даа. Һаяхан ороһон түрүүшын саһан, һоб һонор байгаали, шубуудай пишаганаан, юрэдөө, хотон соогоо наадажа ябаһандал яахадашье бэшэ. Эгээ тиихэдэл Ольга басаган абынгаа хэрмэшэлхые анха түрүүшынхээ хараһан юм. Ангуушадай отогто буужа хоноод, үглөөдэрынь тэдэнэр нютаг руугаа бусаа бэлэй.

Василий эсэгэнь хүбүүгүй, дүрбэн басагатай байгаа. Өөрөө дайнда ошожо, хүндөөр шархатаһан, колхозойнгоо энэ тэрэ ажалда ябадагшье һаа, анханай ангууша тула хаһа соонь шадалаараа агналсаад лэ байха дуратай юм һэн. Бэень хүндэ болоһон үе байгаа. Һанаандаа басагаяа хараҗа абаг, хожом хойно агнахашье аалам гэжэ бодоо һэн ха. Тингээд лэ Ольга басагаяа абажа гараһан, наһа барахынгаа урда: «Хурса нюдэтэйш, агнуушан боложош магадгүйш» гэһэн юм. Теэдшье орошон хүнэй үхибүүн бүхэн хара багаһаа агнуурида дадаһан байдаг шуу. Ольга һүүлдэ агнаадшье туршаһан юм. Теэд тэрэ зүрхэ сэдьхэлээрээ ондоо ажал хүдэлмэри хэхэ дуратай байгаа.

Эртүүр эсэгэһээ гээгдэһэн Ольга гэр бүлэдэнь хэды хүндэ хүшэр байһыень зүрхэ сэдьхэлээрээ ойлгодог һэн. Дүүнэрынь үшөөл бага, ехэ эгэшэнь бэе муутай, түрэһэн ганса эхэнь үхибүүдээ ехэ болгохын хойноһоо хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлхэ. Эхэнь Ольга басагаяа һурахыень Багдаринай интернат һургуулида үгэһэн юм. Амаралтада ерэхэдээ, басаганайнь туһатайе хэлэхэ гүш. Гэр соохиёо хуу хэхэһээ гадна, хүдэлмэридэнь туһалалсаха. Долоон класс дүүргээд байхадаа, Ольга басаган нэгэтэ эхэдээ:

— Эжы, би колхоздоо хүдэлхэм, — гэбэ.

— Бү тэнэглэ. Һураха хэрэгтэй, — гээ һэн эжынь.

— Би залууб. Хүдэлхэ гэжэ үни шиидээд, түрүүлэгшэдэ хэлээд ябанам, — гэжэ Ольга һөөргэдөбэ.

Тингээд лэ гэрэ измартаа Ольга басаган һаалишан боложо ороо бэлэй.

ҮДЭШЭНИИНЬ ошожо, үнеэдээ даажа абаад, харанхы хара үглөөгүүр боложо, сентябриин нэгэндэ һургуули тээшээ алхадагтаал гэшхэлээ һэн. Ахалагша һаалишан Ирина Тарасовна тэрэниие хүхюутэйгээр угтаба.

— Оля, түрүүн энэ сагаан халаад үмдэ. Түрүүшынгээ үдэрые һайндэртэ байһандал үнгэргэхэ юм ,— гээд Ирина Тарасовна сагаан халаад һарбайба.

— Ядалдаа һаа хэлээрэй, мэдэхэгүй юумэеэ һуража абаарай, — гэбэ.

Ябан ошон дадажа, бадайрдаг хургадыньшье, шархирдаг нюрга һээрыньшье бараг, юрэдөө, Ольга басаган шулуун харгыдаа орожо, залуу наһанай хамаг эршэ хүсэеэ гарган, хүдэлжэ эхилээ һэн.

Тиихэ үедэ фермэнь үшөө оньһожоруулагдаагүй байгаа. Бүхэли үдэртөө шахуу фермэ дээрээ хүдэлхэ. Наг шэбхыень суглуулжа, шаргада хүллэһэн сараар газаашань гаргаха, үнеэдэйнгээ үбһэ хүлһыень боолто болгожо уяад, нюргандаа үргэжэ зөөхэ. Ажалаа хэһээр, эрьелдэһээр байтарынь үдэшын улаан наран баруун тээ боложо, гэртээ харижа сайлаад лэ, дахин үдэшынгээ һаалида ярадаг һэн. Мүнөө амар болоо даа. Үбһэ хулһыень хуу трактораар түлхижэ, байрадань дүтэлүүлдэг, чаг шэбхыень транспортёроор газаашань хаюулдаг, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, һураггүй хүнгэн болоо.

ЖЭЛЬЭЭ үнгэроод байхада, залуухан Ольга басаган түрүүшүүлэй зэргэдэ гаража эхилээ һэн. Тэрэ ябабашье аха нүхэдөө хүсэхэ гэһэн зорилго урдаа табяа бэлэй. Үнинэй суута гараһан эрхим һаалишад Ирина Батуева, Анна Басаулова гэгшэд басаганай ажалдаа башаржа байһандань баясажа:

— Ольга, үшөөл хүсэхэш уды, — гэжэ шоглон һагад халэхэ.

— Хүсэгдэхээ хүсэгдэшоод, бү ехээр наадалагты, — гээд, Ольга энеэбхилэгшэ һэн.

Хоёр жэлэй урда тэдэнэй коллективтэ баярта мэдээн хүрэжэ ерээ. Хорин жэлэй туршада тапалгаряагүй һайнаар хүдэлһэнэйнгоо түлөө Ирина Тарасовна Батуева Ажалай Улаан Туган орденоор шагнагдаа һэн. Энэнь баранай илалта — булганай баяр байгаа. Ольга Васильевна хэнһээншье үлүү урмашаа һэн. Ходоодоо сэбэр сэхэ зантай, ажалша бүхэриг, эхэ мэтэ уриханаар хандажа, ядалдаһан газартань туһаламжа үзүүлхэеэ арсадаггүй Ирина Тарасовна одоол үльгэр жэшээ абадаг хүниинь ха юм.

Басаган мүнөө бэрхэ һаалишадаар тэн тэрээ мүрысэжэ, ахидаг болонхой. Нютагай үүлтэрэй арба найман үнеэ һаажа байдаг юм. Һүүлэй жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 1.800 литр хүрэтэр һү һаагаа. Гүрэндэ һү тушааха жэлэйнгээ түсэбые найма һарын туршада дүүргээ һэн. Иимэ ехэ амжалта жэлһээ жэлдэ түйладаг. Ольга Васильевна өөрынгөө сэдьхэһэн хүсэлдэ хүрэжэ, түрүү һаалишан боложо шадахадаа, түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, улам оролдосотой, зоригжолтойгоор хүдэлдэг юм.

Эгээл тиимэһээ нютагайхидынь Ольга Васильевна Козулинае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгаа һэн. Энэнь басаганай урма зоригые бүри үргөө.

Нютагтаа шэнэ гэрнүүдые барюулха асуудал депутат болоходоо табяа. Оройдоо 3—4 һарын туршада залгалаа зургаан гэр барюулаа. Дүү басаган Надинь эгэшэһээ жэшээ абажа, арбан класс дүүргээд, түрэл совхоздоо хүдэлхээ үлэнхэй. Мүн нүгөөдэ дүү Зинэнь Улаан-Үдын хүдөө ажахын хүтэлбэрилхы мэргэжэлтэдэй курсада һуралсана.

КПСС-эй гэшүүндэ кандидат Ольга Васильевна Козулина үшөө ехэ зорилго урдаа табяад, эршэмтэй һайнаар хүдэлжэ байнхай.

Ц-Д. ХАМАЕВ.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА БЭЛДЭХЫНГЭЭ ХАЖУУГААР

Баргажанай аймагай Уланай колхозой ажалшад болон механизаторнууд «Үйлэдбэриин ашаг үрэ ба хүдэлмэриин шанар улам дээшэлүүлхын түлөө, 1976 оной арадай ажахын түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай абаһан тогтоолые эдэбхитэй халуунаар зүбшэн хэлсэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абажа байна.

Тус ажахы ороохо таряа тарижа ургуулдагаараа аймаг дотороо түрүү ажахынуудай нэгэниинь юм. Эндэ гэнжэ мөөртэй 24 трактор бии. Мүнөө механизаторнууд түсэбтэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхын тула оньһон техникэеэ, хүдөө ажахын машина механизмуудаа саг соонь һайн шанартайгаар заһабарилна.

Оньһото техникэ заһабарилгада хабаададаг 11 механизатор хүдөө ажахын бүхы агрегадуудаа март һарын дүүрэтэр заһажа дүүргэхые шиидэнхэй. Үнинэй дүршэл ехэтэй механизаторнууд Базар Аранзаевич Митапов, Дондок Мункоевич Раднаев, Борис Будаев гэгшэд эндэ илангаяа шалгарна.

Заһабарилгын хүдэлмэриин эршэмтэйгээр ябуулагдажа байһаниинь гайхалтайшье бэшэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, оньһон техникэ, хүдөө ажахын машинануудые заһабарилха талаар Уланай колхоз аймаг дотороо үүсхэл гаргаһан юм.

Колхозой таряашад 1—2-дохи классай үрэһэ хүрэнгэ бэлдэнхэй.

1200 гектар поли дээрэ нютагай үтэгжүүлгэ гаргагдахаар хараалагдана. Тиихэдэ ажахын механизаторнууд мүнөө үедэ нуга таряалан, сабшалан дээрэ 2500 тонно наг шэбхэ гаргаад байна.

Уланай колхозой правлени, партийна организаци хабарай тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахын тула залуу 20 механизаторые һургажа байна. Эдэнэр III классай трактористнууд болохо ёһотой.

Хабарай тарилгада бэлдэхынгээ хажуугаар механизаторнууд малай 40 гаран гүүртэ, отарада бүдүүн тэжээл—һолоомо ба үбһэ зөөнэ. Аяар холын Яраагтын, Улюкчиханай малай фермэнүүд, шахан тарганлуулгын бригаданууд үбһэ тэжээлээр дуталданагүй. 8 механизатор үдэр бүхэндэ 80-яад центнер тэжээл зөөнэ. Буряадай АССР-эй габьяата механизатор, КПСС-эй гэшүүн Д. Б. Ахадаев, аймагай Соведэй депутат П. Б. Доржиев гэгшэд үнэн шударга ажалаараа олоной магтаал һайшаалда хүртэнэ.

Эдэ бүхы талаар колхозой хүтэлбэрилэгшэд ехэ үүргэ дүүргэнэ, туһаламжа үзүүлнэ. Колхозой механизаторнуудай дунда социалис мүрысөөн эмхидхэгдэжэ, үе үе болоод лэ тэрэнэй дүнгүүд согсологдон, илажа гарагшад урмашуулагдажа байдаг юм.

Ингэжэ энэ ажахын механизаторнууд, трактористнууд шармайн оролдожо, түрэл Коммунис партиингаа XXV съездые ажалай ехэ бэлэгүүдтэйгээр угтахын тула унаһан малгайгаа абангүй гэхээр хүдэлжэ байна. Теэд түсэбтэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй үндэр баян ургасын үндэһэ һуурииие эртээнһээ табиха хэрэгтэй гэжэ эдэнэр һайн ойлгоно бшуу.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ажахын түрүү механизаторнууд (зүүн гарһаа) — Э. Л. Дугаров, В. Н. Казаков.

АВТОРАЙ фото.

ҮНДЭГЭН БҮХЭН ҮНЭТЭЙ

Үндэгэ болон шубуунай мяха үйлэдбэрилхэ ба гүрэндэ худалдаха юһэдэхи табан жэлэй түсэб амжалтатай дүүргэлгэдэ республикымнай түрүү шубуушадай хубита тон ехэ. Тэдэнэй нэгэн Улаан-Үдын шубуунай фабрикын хүдэлмэрилэгшэ Татьяна Родионовна Чулкова болоно. Энэ шубуушан табан жэл соо 7.161 мянган үндэгэ суглуулха түсэбтэй һаа, 8.582 мянгые суглуулжа шадаһан байна. Иихэдээ тахяа бүхэниинь жэлдээ 244 үндэгэ үгэһэн болоно. Зүгөөр ажалай энэ ехэ амжалта түйлахын түлөө түрүү тахяашан хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлөө.

Промышленна аргаар шубуу үсхэбэрилхэ гээшэ өөрын онсо илгаатай юм. Тэрэниинь Татьяна Родионовна олон жэл хүдэлхэ зуураа, һайн ойлгожо абанхай. Шубууд гээшэ рационойнгоо гү, али байра соохи уларилайнгаа халта хубилбал, бэень муудажа, үндэгэлхэнь үсөөрдэг, хэтэрхэдээ гарзалдагшье жэшээтэй. Иимэ ушарай тохёолдохогүйн тула, үдэр бүриин харууһан хэрэгтэй болодог байна. Нүхэр Чулкова эдэ бүгэдые жэншэдгүй сахидаг юм.

Татьяна Родионовнагай үглөөгүүр эртэ цехтээ орожо ерэхэдэ, тахяануудынь эбтэй ганганалдаагаар угтадаг болонхой. Ушар юуб гэхэдэ, үдэр бүри харууһалжа байдаг эзэндээ дадашанхай. Үдэшэ үгэһэн тэжээлынь тахяануудынь дууһан эдеэ гү, һуниндөө сошоо, үймөөгүй гү гэжэ шалгаха хэрэгтэй.

Үглөөнэй харалгын һүүлээр эдеэлүүлгээ эхилнэ. Тиихэдээ зоотехник, ветврачнуудай үгэһэн витамин, микроэлементэнүүдые ба эм домуудые мартангүй тэжээлтээ худхан үгэдэг. Эмэ тахяадые нэгэ хэмдэ эдеэлүүлжэ, уһалжа байхада үндэгэлхэнь таһалдадаггүй юм. Шубуудаа эдеэлүүлһэнэй һүүлээр цех соохиео сэбэрлэдэг, үндэгөө суглуулдаг, дулаанай сагта сонхонуудаа нээжэ, сэбэр агаар оруулдаг гээшэ. Сүлөө сагай гарахалаар цех соогуураа ябажа үндэгэлхөө болиһон, хүгшэрһэн тахяануудые илган абадаг байна. Үндэгэлхэгүй тахяануудые нигэжэ илгахада, тэжээлдэ алмалта болодог ха юм. Эмэ тахяануудые хэрэгтэ хэрэггүйдэ худхаха шуууюулхада үндэгэлхөө болишодог гэжэ Татьяна һайн мэдэхэ тула ондоо хүнүүдые цех руугаа оруулдаггүй. Тэжээл тараадаг, үндэгэ суглуулдаг транспортернүүдайнгаа эбдэржэ һаатахадань тусхай слесариин ерэхые хүлеэжэ байнгүй, тэрэ дары өөрөө усадхан заһажархидаг болонхой. Үндэгэ суглуулхадаа тэдэнээ тэһэлэнгүй, тусхай уурхайнууд соохоно дүмүүхэнээр ябталан эмхилээд, үндэгэнэй складта асарна. Үндэгэн бүхэн үнэтэй, үндэгэн бүхэнһөө миллион үндэгэн суглардаг гэжэ Татьяна баһал һайн мэдэдэг юм.

Ингэжэл нэтэрүү оролдосотойгоор ажалдаа хандадаг тула Татьяна Чулкова жэлһээ жэлдэ үндэр амжалтануудые түйладаг.

Д. ДЫЛГЫРОВ.

КОММУНИСТ ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

ЖОЛООШОН-НАЙМААЛАГША

Эндэ һаяхан Хоринин аймаг ошоод ябахадаа, Анаагай совхозой Хүнды нютагта хонишоноор хүдэлдэг О. Т. Тагаровай, С. Н. Сойжиновай отарада аймагай автолавкада үнинэй ажалладаг урин шэгтэй, харахада хүдэр, хүлөө дүмэн татажа табидаг хүнгэй уулзабаб. Һүүлдэ хөөрэлдөөнһөө мэдэхэдэм, энэ шэнэ танилни дайнда хүлөө гэмтээһэн хүн байгаа. Мүнөө жолоошон-наймаалагша И. С. Борисов хүн зондо эгээл тон хэрэгтэй, шухала юумэнүүдэй нэгэн болохо номуудые автолавкадаа тээжэ, хонишодто хүрэжэ ерэдэг зантай. Иван Степанович һүүлэй хоёр жэлэй туршада автолавкаараа номуудые һургуулинуудта зөөдэг, тараадаг болонхой. Тиигэжэ нүхэр Борисов һуралсалай үедэ аймагай бүхы һургуулинуудаар нэгэ һара соо хоёр дахин ябадаг байна. Һургуулинуудаар ябажа байхадаа, сүлөө сагай бии болохотой адли, жолоошон-наймаалагша хонишодто заатагүй хүрэдэг юм. Харин үхибүүдэй амаржа байхадань, Иван Степанович номуудаа тээгээд, нютагайнгаа хүдөөгэй ажалшадай гэр бүлэдэ тон хүндэтэй айлшадай нэгэн болодог байна. Юуб гэхэдэ, И. С. Борисов өөрынгөө хэжэ байһан ажалда һайнаар хандадаг, хүн зоной эрилтэ хүсэд хангахые эрмэлзэдэг, оролдодог хүн гэжэ өөртэйнь хөөрэлдэжэ байхадаа мэдэрбэб.

— Ном тарааха, худалдаха хэрэг онсо зүйлтэй, хүн бүхэн тусгаар өөрын дуратай уран зохёолшодой номуудые уншаха дуратай байдаг. Тэрэнэй хажуугаар мүнөө үедэ һайн номуудые олохо гээшэ бэрхэшээлтэй. Гэбэшье байд гээд лэ номуудай хойноһоо Улаан-Үдэ ошодог байнаб. Тиин ходо ябажа байхадаа (миһэрнэ), номой баазада танил талатай болоогдоно. Тэрээнһээ улам хүн зоной һонирходог һайн ном, һударнуудые абаха гэжэ оролдодог байгдана,— гэжэ Иван Степанович хөөрэнэ.

— Хэды жэл автолавкада ажаллана гээшэбта гэжэ асуухадамни хэлэбэ: «37 жэлэй хугасаада жолоошоноор ажалланаб (мүнөө И. С. Борисов 58 наһатай), тус эмхи зургаанда 1952 онһоо хойшо хүдэлнэб. Зүгөөр эдэ жэлнүүдэй туршада гурбан жэлынь ондоо тээ хүдэлһэн байнаб. Мүнөө автолавкада ажаллахада амар болонхой. 1959 ондо аймаг дотор оройдоол гансахан автолавка бии бэлэй. Тиимэһээ ном машинаар тарааха, зөөхэ гэжэ һанаха аргагүй байгаа. 1961 ондо хоёр болгогдоо. Тиихэдэ һүүлэй жэлнүүдтэ ажахы бүхэндэ наймаанай машина бии болоо».

И. С. Борисов тухай хөөрэжэ байхадаа нэгэ һонирхолтой юумэн тухай хэлэнгүй гарахаар бэшэ. Тэрэмнай юун бэ гэбэл, Борисовтан наймаанай эмхи зургаанда бүлөөрөө ажалладаг юм. Иван Степановичай нүхэрынь райподо 15 жэлэй туршада техническэ хүдэлмэрилэгшэнөөр ажаллажа, амаралтада мүнөө гаранхай. Харин Борисовтанай басаган Екатерина наймаалагшын курса дүүргээд, дүрбэн жэл шахуу наймаанай ажалда хүдэлжэ байна.

Хөөрэлдөөнэй һүүлээр номуудаа харуулыт гэжэ гуйһан байнаб. Тиин автолавкын үүдэн нээгдэжэ, соо шэнэ номуудай тусгаар үнэр хамар руу сорьёходол гэбэ. Тиихэдэнь һанаандам оробо: ходо шэнэ, һонин номуудые зөөдэг хүн ха юм гэжэ. Намайе, намайе харыт гэһэндэл үзэгдэн, олон номууд ябталаатай жэрылдэнэ. «Үхибүүд номдо ехэ дуратай» гэһыень автолавка соонь ороод байхадаа һананаб. Номуудай гаршагууд: С. Алексеев «Они защищали Родину», английска уран зохёолшо Лилиан Муурай ном, «Царевна лягушка» гэжэ ород арадай онтохон болон бусад. Багашуул нимэ номуудаар һонирхонгүй яахаб. Бишье номуудые худалдажа абабаб. Тэдэнээ нэрлэнгүй аргагүй: Э. Асадов «Шэлэгдэмэл зохёолнуудай суглуулбари», Н. Эйдельманэй «Вьеварум». Эдэ номуудые олон лэ зон абаһайб гэжэ бододог һэм[illegible].

Номуудые худалдаһанай һүүлээр уданшьегүй орой болошоогүйдэ ябахам даа гээд, хүлисэл гуйһандал, һүни нюдэмни муугаар (нюдэниинь дайнда гэмтэһэн) харадаг юм гэһэнэйнгээ удаа машинадаа һуун, саашаа малшадта ошоо бэлэй.

Ошоһонойнь һүүлээр О. Т. Тагаровай нүхэр Должин Балданжаповна гэмгүй, һайн хүн юм гэжэ хэлээ һэн.

Үшөөл Иван Степановичта адли коммунист, ажалаа һайнаар саг соонь хэдэг, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадаһан юрын хүн зон ажалдаа амжалтатай, зондоо хүндэтэй манай дунда ажаһууна гээшэб.

Д-Р. ДАМБАЕВ.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ

ҮЙЛЭДБЭРИМНАЙ ҮРГЭДХЭГДЭХЭ

Хүдөө нютагуудта, илангаяа холын отара, фермэнүүдтэ жэлэй дүрбэн сагта ажаллажа байдаг малшад болон механизаторнуудай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг манай Тарбагатай тосхоной комбинат үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада үйлэдбэреэ нилээд үргэдхөө. Мүнөө үедэ манда гутал, хубсаһа оёдог, хуушануудые заһабаридаг мастерскойнууд ажаллана. Ямар нэгэн заһабариин хэрэгтэй болоо һаань, Улаан-Үдэ абаашангүйгөөр байра дээрэнь телевизор заһабарилха аргатайбди. Столярна цех соогоо янза бүриин мебель бүтээн гарганабди. Хүнэй захилаар шифоньер, кухонна стол, стул болон табуреткэнүүдые хэнэбди. Гадна, радио, телевизор доро табиха багахан ябаган столнуудые хэнэбди. Һуури дээрээ мебель хэхэһээ гадна, Улаан-Үдэ хотын Серовой нэрэмжэтэ мебельнэ фабрикатай хэлсээ баталжа, элдэб мебель асаруулнабди.

Урид баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор, Улаан-Үдэ хотын трикотажна фабрикада рейтуза, кофто болон костюмууд оёгдоно. Муухай болоһон хубсаһа химическэ аргаар сэбэрлүүлхын тула Улаан-Үдын ехэ фабрикатай хэлсээ баталанхайбди.

Эдэ бүгэдэһөө гадна, манай комбинадай мэдэлдэ парикмахерска, фотографи, часай мастерской хүдэлдэг.

Комбинадаймнай бүхы коллектив табан жэлэй һүүлшын жэл болохо 1975 ондо амжалтатайгаар ажаллажа гараа. Тиигэжэ жэлэйнгээ даабарие 102 процент дүүргэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада гуталай, мүн хубсаһанай цехүүд һайнаар хүдэлжэ гараа. Хуушануудые хадхан заһабаридаг, мүн гутал оёдог цех 1975 онойнгоо даабарие 117 процент, тэрэ тоодо гутал оёхо даабаряа 109,7 процент дүүргэһэн байна.

Гутал оёгшодой цехтэ һайнаар ажалладаг хүнүүдые тоолохо болоо һаа олон. Тэдэнэй тоодо мастер С. Ф Калашниковай оролдосотой ажалые тэмдэглэмээр. Эндэ С. Ф., В. Я. Ефимовтэн бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байдаг.

Оёдолшодой дундаһаа К. И. Чистяковагай бригадые тэмдэглэмээр. Дүй дүршэлөөр баян, шадамар бэрхэ эмхидхэгшын хүтэлбэри доро ажаллагшад халаан, пара бүрингөө даабарие саг үргэлжэ дүүргэжэ байдаг.

Эрэшүүлэй, эхэнэрэй костюм оёгшодой бригадые абаад үзэе. Энэ бригадынхид даалгабаряа саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэнэ. Оролдосотой ажалаараа саг үргэлжэ шалгаржа байгшадай дунда А. Ф. Ашмарина, В. Н. Рандина, П. С. Трифонова болон бусадые нэрлэмээр.

Партиин XXV съездэдэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые коллективтээ зүбшэн хэлсэхэ зорилгоор суглаа үнгэргөөбди. Тэрээн дээрэ социалис уялга баталан абаһан байнабди.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ажалайнгаа бүтээсые 17 процентээр дээшэлүүлхэ түсэбтэйбди. Энэ харюусалгатай зорилгоёо дүүргэхын тула хүн зоной эрилтэ хангаха шэнэ арга замуудые хараалаабди.

Урдаа табигдаһан зорилгонуудаа хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула шэнэ моодоор оёгдоһон хубсаһанай выставкэ эмхидхээбди. Дурсагдаһан выставкэнүүд Тарбагатай тосхоной «Спутник» кинотеатрта, Дээдэ-Жэрэм тосхондо эмхидхэгдээ.

Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг манай комбинадай хүдэлмэришэд шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлһээ улам һайнаар ажаллажа, бүтээсэеэ саг үргэлжэ дээшэлүүлхые оролдоно.

Г ГУСЛЯКОВ.
Тарбагатайн ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадай директор.

ТҮРҮҮШЫН ЖЭЛҺЭЭ—ҺАЙНААР

Республикын холын аймагуудай нэгэн болохо манай Түнхэнэй аймагай ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинат үнгэрэгшэ табан жэлэй түрүүшын жэлнүүдтэ хангалтагүйгөөр ажаллаһан юм. Гол шалтагааниинь гэхэдэ, галай аюулда орожо, мебельнэ цехнай шаташаһан байгаа.

Һүүлэй үедэ комбинадтамнай мебельнэ цех шэнээр баригдажа, янза бүриин мебель бүтээн гаргагдадаг болоо. Республикынгаа ниислэл хотоһоо холо байһанһаа элдэб приборнуудые байра дээрээ заһабаридаг болообди. Жэшээнь, радио, телевизор, холодильник, оёдолой машина заһабарилагдана.

Аймагай түб тосхондо ажаһуугшад, мүн хүдөө нютагуудһаа ерэгшэд фотографида орожо, дүрэеэ буулгуулха, парикмахерскда орожо, үһэеэ заһуулха аргатай.

Ямар нэгэн ехэ һайндэрэй дүтэлөөд гү, али хурим түрын болохо гээ һаа, хүнүүд манай комбинадһаа саг зууруур элдэб амһарта, магнитофон абадаг байна. Зунай сагта хүдөөгэй аршаанда ошоошод майхангуудые буулгаахаар абадаг.

Хүн зонтой баталһан хэлсээнэй ёһоор гү, али тэдэнэй захилаар түлеэ бэлдэжэ асардаг, хартаабха һуулгаха газар хахалжа үгэдэг байна.

Эдэ бүгэдэнһөө гадна, Улаан-Үдын зарим предприятинуудтай баталһан хэлсээнэй ёһоор, намар-үбэлэй сагта үмдэхэ сабхи, ботинкануудые оюулжа наймаалнабди.

Мебельнэ цехэй баригдажа дүүрэһэнһээ хойшо һүүлэй гурбан жэлэй туршада комбинаднай бүхы һалбаряа хүгжөөхэ түсэбтэ даабаряа урагшатайгаар дүүргэдэг болоһон байна. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбтэ даабарие комбинаднай 100,4 процент дүүргэһэн байна.

Шэнэ, арбадахи табан [жэлдэ] манай коллективэй үмэнэ улам ехэ зорилго табигданхай. Партиин XXV съездэдэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые комбинадайнгаа бүхы коллективэй үмэнэ зүбшэн хэлсээд, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үйлэдбэреэ улам үргэдхэхэ зорилготой уялгануудые абаабди. Комбинадай цех бүхэнэй коллектив ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар продукци гаргалгаа үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 15 процентээр дээшэлүүлхые шиидэбэ. Тиихэдээ продукциингаа шанар һайжаруулха асуудалда гол анхарал хандуулһан байна.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха асуудал шиидхэлгэдэ бүтээсэ ехэтэй шэнэ машинанууд гол үүргэ дүүргэхэ юм. Жэшээнь, оёдолой, мүн мебельнэ цехтэ шэнэ машинанууд тодхогдоо.

Хүн зоной захил түргөөр бүтээхэ хэрэгтэ тушаан абалгын пунктнуудай шиидхэхы үүргэ дүүргэдэгынь элитэ. Энээниие хараадаа абажа, үнгэрэгшэ жэлдэ аймаг соогоо тушаан абалгын 3 пункт нээһэн байгаабди. Энэ жэл «Маяк» колхоздо тушаан абалгын үшөө нэгэ пункт нээхэмнай.

Эдэ пунктнуудые нээгээд байхадамнай, ажалшадай захил саг соонь дүүргэлгэдэ ехээр туһалха зэргэтэй.

В. КИСЕЛЕВ.
Түнхэнэй аймагай ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадай директор.

Петропавловка тосхондо (Зэдэ) «Берёзка» гэжэ номой магазинай коллектив юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб 1974 оной декабрь һарын 10-да дүүргэһэн байна.

— Арбадахи табан жэлэй даабарие баһал һайнаар дүүргэхые оролдохобди, — гээд магазинине даагша Валентина Романовна Мицкевич мэдүүлээ һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: номой «Берёзка» магазин соо. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СОЁЛ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ЖОЛОО БАРИЛСАГША

РЕСПУБЛИКЫН СОЁЛ [illegible]босоролой хүгжэлтэдэ [illegible]рэлхи хэлэнэй үүргэ ни[illegible] ехэ юм. Һургуулида [illegible] хэлэ заалгада гори[illegible] анхарал хандуулагдадаг [illegible] мэдээжэ. Илангаяа [illegible]ин классуудта буряад хэлэ [illegible]алгын шанарһаа саашанхи [illegible]жалта дулдыдадаг.

[illegible]лаан-Үдын педучилищи [illegible]үргэһэн багшанар Буряад [illegible] багашуулда эхэнхи[illegible] ном заадаг гэжэ мэдэнэ[illegible]. Тэрэ тоодо буряад эхин [illegible]ассуудта хүдэлдэг багша[illegible] оролсоно. Тэдэнэр пед[illegible] дүүргэхэдээ, мате[illegible], ород болон буряад [illegible] бусад предмедүүдээр [illegible] абажа гарадаг.

Улаан-Үдын 1-дэхи пед[illegible]лищида Дарима Туму[illegible] Тумунова ерээдүйн [illegible]шанарта буряад хэлэ заа[illegible] юм. 1944 оной август [illegible] соо залуухан басаган [illegible]училищиин богоһо алха[illegible] ороо һэн. Тэрэ гэһээр [illegible] мүнөө хүрэтэр буряад [illegible], литератураһаа гадна, [illegible] һургуулида буряад хэ[illegible] заалгын методико заал[illegible]аг.

Түрүүшээр дүршэлгүйхэн [illegible] багшада бэрхэшээл[illegible] ушардаг һэн. Педучили[illegible] шудалха учебнигүүд, [illegible]дикын номууд байгаа[illegible]. Тиимэһээ дунда һургуу[illegible] учебнигүүдые хэрэглэхэ [illegible]тай болодог һэн. Теэд тэ[illegible] педучилищиин програм[illegible] таарадаггүй байгаа.

[illegible]хин һургуулида буряад [illegible] уншалга яажа заахаб [illegible] онол аргануудые сог[illegible]ко, ерээдүйн багшанарай [illegible]практикада гарахадань [illegible]һалсадаг байгаа. Нигэжэ [illegible]лжо ябахадаа, дүй дүр[illegible]ынь баяжаа, методичэ[illegible] шадабаринь үргаа һаао [illegible] Д. Т. Тумунова удангүй [illegible] литература [illegible]алгаар дүршэлтэй мето[illegible]тнарай тоодо оролсожо, [illegible]хин һургуулида буряад [illegible] уншалга заалгын мето[illegible] гэһэн ном зохёолсоо[illegible].

[illegible]АРИМА ТУМУНОВНА [illegible]муновагай хүдэлмэриин [illegible]ршэлэй гурбан онсо ян[illegible] тэмдэглэхэ дуран хүрэ[illegible].

[illegible] Нэгэдэхеэр, багша һургуу[illegible]хин ажабайдалые һайса шу[illegible]анхай. Тиимэһээ буряад [illegible]уулиин эхин классуудта [illegible]рэлхи хэлэ заалгын оньһые [illegible] мэдэхэ болонхой. Энэ [illegible]эсэеэ улам гүнзэгырүүл[illegible] тула багша хүдөөгэй һур[illegible]линуудта ходо ошожо, [illegible]рынгаа шабинартай — [illegible] классай багшанартай [illegible]жа байдаг юм. Хүдөө [illegible]хадаа, һургуулиин доку[illegible]тацние, илангаяа **шаби[illegible]нгаа шабинарай** бэшэл[illegible] хүдэлмэрине һонир[illegible] шэнжэлдэг. Тиигэжэ [illegible] багшанарай хүдэлмэ[illegible] һайн болон дутагдалтай [illegible]ые элирүүлжэ, тэдэниие [illegible], хэлэжэ үгэдэг. Мүн [illegible] багша болохоор һуража [illegible]һан залуушуулда һайн [illegible]ынь сйлгуулха, хожо[illegible] алдууһаа һэргылхэ гэжэ [illegible]одог байна. Өөрынгөө [illegible]бинартай ходо холбоо ба[illegible]тай байхада, өөртэнь[illegible] [illegible]ынь ажалда баһал туһа[illegible] ха юм.

Жэшээнь, Д. Т. Тумунова Мухар-Шэбэрэй, Хоринин, [illegible]жэнгын, Улаан-Үдын, Сэ[illegible]гын аймагуудай һургуули[illegible]удай эхин класста буряад хэлэ заалгатай танилсаад байхадаа, **абтаһан үгэнүүд, үгын эхиндэ болон саашанхи үенүүдтэ аялгануудые бэшэхэ дүрим, хамаадал** гэхэ мэтэ темэнүүдтэ ерээдүйн багшанарай анхарал хандуулхаар гэһэн тобшолол өөртөө хэһэн юм.

Хоёрдохёор, тэрэнэй үнгэргэдэг хэшээлнүүд теоретическэ болон методическа талаараа һайн шанартай байдаг. Хэшээлнүүдынь удхаар баян, элдэб янзын онол органууд хэрэглэгдэдэг, тиимэһээ ашаг үрэ ехэтэй байха. Жэшээнь, алдуунууд дээрэ яажа хүдэлдэг байһаниинь угаа һонирхолтой. Ямар нэгэн бэшэлгын хүдэлмэриин удаа алдуунуудые усадхалгада зорюулһан хэдэн хэшээл удаа дараа болодог. Алдууе усадхалгын, һэргылгын хүдэлмэри хэхын тула нэмэлтэ хэшээл хэгдэдэг.

Мүн баһа грамматикын томохон хэһэг үзэжэ дүүргэһэн хойноо шалгалтын хүдэлмэри хүүлээд, алдуу усадхалгада тусхай хэшээл зорюулдаг. Гадна Д. Т. Тумунова баганууд классуудта алдуу дээрэ яажа хүдэлхэб гэжэ студентнэрээ һургадаг байха юм.

ПЕДУЧИЛИЩИИН БУРЯАД таһагай III курсда буряад хэлэ заалгын методикын нэгэ хэшээлэй «буулгабарине» эндэ харуулая.

Хэшээлэй темэ: **алдуу дээрэ яажа хүдэлхэ тухай.**

Хэшээл нимэ түсэбөөр үнгэргэгдөө:

1. Буряад хэлээр һурагшадай гаргадаг юрэнхы алдуунууд.
2. Алдууһаа һэргылгын шухала арганууд.
3. Алдуу дээрэ хүдэлэлгэ.

Эхин класста гурбан жэл соо һурадаг болоод байхада, аман болон бэшэмэл хэлэлгые хүгжөөхэ зорилготойгоор хэгдэдэг хүдэлмэриин удха шанар тухай багша хоёр минутын турша соо оролто хөөрэлдөө үнгэргэбэ. Тиихэдээ, эхин классай ерээдүйн багшанар бурлад хэлээр һурагшадай гаргадаг юрэнхы алдуує, тэдэниие лагаад усадхахаб гэһэн шухала аргануудые мэдэхэ уялгатай гэжэ тэмдэглэн хэлээ.

Һурагшадай хэдэг юрэнхы алдуу тухай хэлэжэ эхилхэдээ, шалгалтынгаа хүдэлмэриин дэбтэрнүүдые гаргахыень багша студентнэртэ дурадхаба.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, студентнэр өөһэдынгөө алдуу хаража, тэдээн дээрэ яажа хүдэлһэнөө анхархадаа, өөһэдынгөө ерээдүйн шабинарые нюдэндээ хараһан шэнги болохоһол гээ һэн. Илангаяа нютаг хэлэнэй онсо илгааһаа уламжалан гарадаг алдуунууд тушаа багша тогтожо, студентнэрэй анхарал хандуулба.

Һүүлээрнь Д. Т. Тумунова 1-дэхи педучилищиин базова һургуули болодог 1-дэхи интернат һургуулиин 3-дахи классай һурагшадай дэбтэрнүүдые студентнэртэ хубааба. Тиигээд һурагшадай алдуутай танилсаад, тэдэнэй классификаци хэхэ гэһэн даабари үгтөө. Гурбан минута соо студентнэр һурагшадай алдуу дээрэ хүдэлөөд грамматикын ямар дүримдэ гаргагдааб гэһэн асуудалда харюусаба.

Тиигээд һурагшадай юрэнхы алдууе зураглаһан таблица харуулагдаба. Таблица харуулжа, 3-дахи классай һурагшадай удаан ба түргэн аялганай, мүн аялганай һубарилай болон бусад дүримые мууса ойлгожо гараһыень тодоруулба.

Һурагшадай юрэнхы алдуу элирүүлһэнэй һүүлээр тэдэниие һэргылгын хүдэлмэри эхилбэ. Тодорхойлон хэлэбэл, һурагшадай мэдэхэгүй үгые самбар дээрэ бэшэжэ харуулха, хүшэр үгэнүүдые абяанай болон бүридэлэй талаар шүүбэрилгын хүдэлмэри хэхэ тухай хэлэгдэбэ. Зарим үгэнүүд үгүүлэгдэдэгһээ тад ондоогоор бэшэгдэдэг гэжэ тусхайтаар һануулагдаба.

Хэшээлэйнгээ гурбадахи хубине эхилхэдээ, багша һурагшадай дэбтэртэ дахин хандаба. Багша хайшан гэжэ алдуу заһаһан байнаб гэһэн асуудалда анхаралаа хандуулхадаа, зарим алдуунууд заһагдаһан, нүгөөдүүлынь миин лэ зурагдаһан, гурбадахинь доогуураа зураатай гэжэ анхарба. Тиихэдээ хүндэ дүримдэ хэһэн алдуунууд заһаатай, барагшаг дүримэйхи миил зурагдаһан, харин һурагшадай һайн мэдэхэ дүримэй алдуу доогуураа зураатай гэжэ студентнэр ойлгобо.

Хэшээлэй түгэсхэлдэ Д. Т. Тумунова хүн бүхэндэ карточкануудтай конвертнүүдые хубааба. Карточканууд дээрэ даабари бэшээтэй.

Педпрактикада гарахадаа, эхин классай багшанар һурагшадайнгаа алдуу дээрэ яажа хүдэлнэб гэжэ ажаглаад, тусхай дэбтэр соо ажаглалтаяа бэшээд ерэхыень даабари үгтөөд, хэшээл дүүрэө бэлэй.

Д. Т. Тумунова — өөртөө эрилтэ ехэтэй багша. Гадна даруу номгон зантай юм. Абари зангайнь эдэ шэнжэнүүд ехэ зохидоор тааралдажа, ажалдань амжалта асардаг гээ һаа, алдуу болохогүй.

Һуралсалай шэнэ түсэбтэ, шэнэ программада оролготон дашарамдуулан, эхин класста буряад хэлэ заалгые эрид һайжаруулха асуудал табигдаа һэн. Тиихэдэнь эхин классай багшанарай шадабарине һайжаруулгада Д. Т. Тумунова эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Д. М. Мижидон, Ж. Б. Балданжабон гэгшэдтэй хамта «Эхин һургуулида буряад хэлэ заалгын методико» гэжэ ном дахин бэшэжэ, 1967 ондо хэблээ һэн.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Д. Т. Тумунова буряад хэлээр педучилищиин болон эхин классуудай программануудые зохёогоо. Мүн 2-дохи класста үзэгдэхэ буряад хэлэнэй шэнэ учебнигтэй авторайн нэгэн юм. Тиихэдэ педучилищиин студентнэрэй шудалхаар буряад хэлэнэй учебник зохёолсоһон байна.

Педучилищида 30 гаран жэл соо хүдэлхэ зуураа Д. Т. Тумунова хэдэн зуугаад багшанарые бэлдэлсэһэн габьяатай. Олон шабинарынь республикын мэдээжэ багшанар болоо.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багша Дарима Тумуновна Тумунова республикынгаа соёл болбосоролой, гэгээрэлэй хүгжэлтэдэ тон ехэ габьяатай гэжэ хэлэхээр.

Д. ДАРИЖАПОВА,
педагогикын эрдэмэй кандидат, Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институтадай багша.

ПРИБАЙКАЛИИН АЙМАГТА

ТҮМЭР ХҮҮРГЭНҮҮД БОДХООГДОНО

Байгал-Амарай түмэр харгын барилгада хэрэгтэй шухала ашаа зөөдэг мантан томо машинанууд саг үргэлжэ Прибайкалиин аймагай автотрассаар үнгэрдэг юм. Эндэхи хуушан модон хүүргэнүүд хүндэ ашаатай машинануудай ябахаар бэшэ болошоһон байгаа.

Тиин үнгэрэгшэ жэлдэ хүүргэ баригшадай 34 бригада эмхидхэгдэһэн юм. Эдэнэр мүнөө Хайм, Түрхэ голнууд дээрэ түмэр хүүргэнүүдые бария. Ноябриин һүүл багта тэдэнэр Итанца гол дээрэ хүүргэ барижа, болзорһоонь урид дүүргээ һэн. Харин мүнөө барилгашад Ангыр горхон дээгүүр хүүргэ барихаар бэлдэжэ байнхай.

Хүүргэ барилга[illegible] 22 жэлэн туршада хүдэлһэн бригадир Н. П. Кунавин эрхимүүдэй зэргэдэ ябалсана. Мүн лэ И. И. Семенов, Л. В. Городецкий, Л. В. Басманов гэгшэд яһала олон хүүргэ барилсажа, дүршэлтэй болонхой.

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

КПСС-эй Прибайкалиин райкомой бюро, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет аймагай суута луговод Яков Харитонович Родионовой дурасхаалда дамжуулгын шан тогтооһон байгаа.

Үнгэрһэн жэлэй дүнгөөр энэ шанда Яков Харитоновичой һурагша, «Прибайкалец» колхозой луговод Виктор Григорьевич Красовский хүртэбэ. Тэрэ гектар бүхэнһөө 30,4 центнер үбһэ хуряажа абаһан байна.

П. ГРИГОРЬЕВ.

Эрдэмээ дээшэлүүлдэг газарта

ФОТО РЕПОРТАЖ

Партиин обкомой политическэ гэгээрэлэй байшанда оромсоороо, хүн олон диаграмма, фото-зурагуудые хараха. Эдэнь оронойнгоо, республикынгаа ажабайдалые диаграммаар, зурагуудаар харуулна.

Эндэ ерэхэдэм юрын лэ нэгэ үдэр һэн. Сүүмхэ, ном бариһан хүнүүд хоёрдохи дабхар өөдэ сэхэ шэглэнэд. Эндэнь лекци уншадаг зал, ехэ библиотекэ, уншалгын таһалганууд бии. Республикын хэдэ хэдэн аймагуудһаа ерэһэн хүнүүд — партийна дээдэ һургуулида заочноор һурагшад нэгэ таһалга соонь сессидээ сугларанхай. Буряадай багшанарай институдай философиин ба научна коммунизмын кафедрые даагша Владимир Иосифович Затеев марксистско-ленинскэ философёор консультаци хэжэ байна (1-дэхи зураг). Шалгалта болохо ойртоо, һурагшадай элирүүлхэ асуудал олон, хөөрэлдөөн ундэгайрна.

Энэ таһалгатай зэргэлээд олон мянган боти номтой библиотекэ бии юм. Ниитэ политическэ номууд, тайлбарилгын ехэ материал эндэ бии. Лекторнууд, пропагандистнууд болон агитаторнууд хэрэгтэй ном литератураяа эндэһээ олодог гээшэ.

Партиин XXV съездын урда тээ энэ библиотекэдэ хүн зон бүришье олон. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд «КПСС-эй XXV съездые угтуулан» гэһэн тусхай булан эмхидхээ. Коммунис партиин баатарлиг зам харуулһан материалнуудые эндэ хаража болоно.

Мэргэжэл һайнтай хүнүүд эндэ хүдэлнэ. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэ Н А. Рудых гэгшые манай зураг дээрэ харанат. Заочноор һурадаг Ю. П. Козулин гэгшэдэ хэрэгтэй номыень бэдэржэ байна (хоёрдохи зураг)

Хэрэгтэй номуудаа абаһанайнгаа удаа эндэ ерэгшэд уншалгын зал соо орожо хүдэлдэг.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Луис КОРВАЛАНДА ЭРХЭ СҮЛӨӨ ОЛГУУЛХА

ХАНОЙ. Чилиин Компартиин Генеральна секретарь Луис Корваланиие ба шорон түрмэнүүдтэ, концлагерьнуудта тамалагдан хаагдажа байһан Чилиин бусад патриодуудые сүлөөлхыень фашис хунтын урда эрилтэ табинабди. Хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй түлөө үсэд шанга тэмсэлшэ, Чилиин арадай гайхамшаг хүбүүн Луис Корваланай ами наһан абараг даха ёһотой гэжэ «Нян зан» газетэ бэшэнэ.

БЕРЛИН. Луис Корвалан ба Чилиин бусад демократуудые дары сүлөөлхэ эрилтэ Сүлөөтэ немец залуушуулай холбооной гэшүүд табина.

ВЕНЭ. «Луис Корваланда эрхэ сүлөө олгуулха», «Чилиин хархис засаг захиргаание зайсуулха!» — гэһэн эрилтэтэйгээр Компартиин Венэдэхи эмхиин хүтэлбэрилэгшэд табиба.

КАРАКАС. Венесуэлын олонитэ фашис хунтын харата муухай ябуулгануудые эрид буруушаажа, Луис Корваланиие, Арадай нэгэдэлэй правительствын бусад хэдэ хэдэн ажал ябуулагшадые шорон түрмэнүүдһээ сүлөөлхэ эрилтэ табинабди гээд университедэй профессор Луис Ландер мэдүүлээ.

(ТАСС).

ЧЕХОСЛОВАКИИН ЖУРНАЛИСТНУУД— УЛААН-ҮДЭДЭ

Аха дүү Чехословакиин бүлэг журналистнууд Улаан-Үдэ хото һаяхан ерээ. Хэблэлэй ба мэдээсэлэй талаар Словакиин управлениин хүдэлмэрилэгшэ Иван Фабрий ба АПН-эй социалис оронуудай талаар редакциин ахамад редактор Владимир Федоров гэгшэд энэ бүлэгые хүтэлбэрилнэ.

Иван Фецко — Словакиин зүүн зүгтэхи промышленна томо хото болохо Кошицын «Вечер» газетын ахамад редактор.

Сватова Алитерова — чехословак-совет хани барисаанай холбооной Прагын хэблэлэй орган «Свет социализма» журналай редактор.

Ева Сикорова — «Земледельскэ новины» газетын редактор. Прага хотын түлөөлэгшэ.

Сусана Крутка — эхэнэрнүүдтэ зорюулагдажа Словакида гаргагдадаг «Словенка» журналай редактор.

Юһэдэхи табан жэлэй зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлээд, арбадахи табан жэлдэ арадай ажахые хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдые зүбшэн хэлсэжэ байгаа совет арадай ажабайдалые Буряад ороной жэшээ дээрэ зураглан харуулха зорилготойгоор Чехословакиин мэдээжэ журналистнар ерээ. Айлшад Ленинэй ордено ЛВРЗ-дэ, заводой түүхын музейдэ, түмэр замшадай городогто ошожо хараа. Мүн Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай хүдэлмэришэд тэдэнэй ерээдүйн очеркнуудай баатарнууд болохо юм.

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоевтой уулзалга болоо. А. У. Модогоев корреспондентнүүдэй олон тоото асуудалнуудта харюусаа, Буряад ороной промышленностиин, хүдөө ажахын хүгжэлтын гол шэглэлнүүд тухай хөөрэжэ үгөө.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Айлшад-журналистнууд этнографиин музейдэ. 2. ЛВРЗ-гэй директор Л. С. Асеев (баруун гарһаа) заводой зурагтай энгэрэй тэмдэгүүдые Ева Сикорова Иван Фабрий хоёрто бэлэглэжэ байна.

В. ГАУЧЕНОВЭЙ фотстекст.

СССР-эй СПОРТСМЕНҮҮД ИНСБРУГТЭ

Байгша оной январиин 27-ной үдэр үбэлэй Олимпиин нааданда хабаадалсахаар манай ороной спортсменүүд Инсбрук хото ниидэбэ. Тэдэнэй дунда санаар урилдагшад, трамплинһаа һүрэгшэд, биатлонистнууд, шаргаар һолжорогшод бии. Эдэнэрһээ хэдэн часаар урид Сагаан олимпиадын орон тээшэ хоккеистнүүднай ниидэһэн байна.

Программын нааданда оруулагдаһан спортын арбан зүйлэй юһэндэнь совет ороной мастернууд хабаадалсаха юм. Конькигаар болон санаар урилдагшад эдэ үдэрнүүдтэ олон оронуудай спортсменүүдтэй мүрысөө үнгэргэжэ байнхай. Фигуристнууд Инсбрук хото январиин 30, февралиин 5-да ниидэхээр хүлеэгдэнэ.

Манай ороной спортын түгые 110 олимпиецүүд — урда жэлнүүдэй Олимпиин наадануудай, дэлхэйн, Европын, СССР-эй чемпионууд хамгаалха болоно.

Инсбругтэ үнгэргэгдэхэ үбэлэй Олимпиин нааданда Ижевскын санашан Галина Кулакова гурбадахяа хабаадахань. Тэрэ Саппоро хотодо үнгэргэгдэһэн нааданда гурбан алтан медальда хүртөө һэн. Мүн Новосибирскын Александр Тихонов Олимпиин нааданда гурбадахяа хабаадалсаха болобо. Тэрэ Гренобль, Саппоро хотонуудта үнгэргэгдэһэн наадануудта биатлоноор урилдаһан байна.

Дүрбэн жэлэй урда тээ Олимпиин нааданай чемпион болоһон Москвагай Ирина Роднина Александр Зайцев хоёр хабаадалсаха болонхой. Манай ороной суглуулагдамал командын хоккеистнүүд Кортина д'Ампеццо, Инсбрук, Гренобль, Саппорада болоһон Олимпиин нааданууд дээрэ эрхимлэжэ гараа һааб даа. Командын бүридэлдэ үнгэрэгшэ наадануудта хабаадалсаһан арбан эрхим хоккеистнүүд абтанхай. СССР-эй суглуулагдамал командада вратарьнууд Владислав Третьяк, Александр Сидельников, хоккеистнүүд Валерий Васильев — Александр Гусев, Борис Михайлов — Владимир Петров — Валерий Харламов, Юрий Ляпкин — Геннадий Цыганков, Виктор Шалимов — Владимир Шадрин — Александр Якушев, Владимир Лутченко — Сергей Бабинов, Борис Александров — Виктор Жлуктов — Александр Мальцев, Сергей Капустин гэгшэд абтаба. Командын ахалагша тренер Борис Кулагинай мэдээсэһэнэй ёһоор, һүүлшын хэдэн наадануудта залуу хоккеистнүүд Бабинов, Александров, Жлуктов гэгшэд шадамар бэрхэ байһанаа харуулжа шадаһан байна.

Елүүр дээрэ хатар гүйсэдхэгшэд энэ жэлэй Олимпиин нааданда түрүүшынхеэ хабаадалсаха болонхой. Манай ороной спортсменүүд Людмила Пахомова, Александр Горшков табан удаа дэлхэйн чемпионууд болоһон намтартай.

Февралиин 4-һөө 15 болотор үнгэргэгдэхэ Олимпиин нааданда хабаадагшадай дунда ёһотойл шанга тулалдаатай наадануүд болохонь хэ.

Манай оронһоо Олимпиин нааданда хабаадагшадай дунда Латвиин ангай совхозой инженер Романд Упатниекс гэгшэ эгээл үндэр наһатайнь болоно. Шаргаар һолжорходоо бэрхэ болоһон энэ спортсмен 42 наһатай.

СССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ абтагшад сооһоо Москвагай һурагша, 12 наһатай фигуристка Елена Водорезова эгээл залуунь болоно.

— Манай олимпиецүүд мүрысөөн бүхэндэ илажа гарахаар бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ бээзэ, — гэжэ Олимпиин нааданай делегациие хүтэлбэрилэгшэ, СССР-эй спорткомитедэй түрүүлэгшэ С. Павлов ТАСС-ай корреспондентдэ харюусаба.

(ТАСС).

Спорт

ТОБШОХОНООР...

БАРИЛДААН. Залуушуулай дунда дүрэ буляалдаата барилдаагаар хубидаа-командаараа Алас-Дурна зүгэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Шэтэ хотодо дүүрэбэ. Зонын зургаан команда энэ ехэ нааданда хабаадаһан байна.

Мүрысөөнэй дүнгөөр Хабаровска хизаарай залуу барилдаашад илажа, зонын чемпионууд болоо. Шэтын түлөөлэгшэд — хоёрдохи, Яхадай АССР-эй спортсменүүд гурбадахи һуури эзэлбэ. Манай суглуулагдамал команда табадахи һуурида гараһан байха юм.

Манай залуу барилдаашад сооһоо Буряадай багшанарай институдай студент Виктор Ломпоев (74 килограмм) бүхы уулзалгануудаа болгоомжотой һайнаар үнгэргэжэ, нэгэдэхи һуури эзэлээд, Алас-Дурна зүгэй зонын чемпион болобо.

Баргажанай аймагай Баян-Голой дунда һургуулиин 8-дахи классай һурагша Виктор Ринчинов, багшанарай институдай студент Виктор Абушеев, Улаан-Үдын 2-дохи дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Михаил Елбаскин тус тустаа — хоёрдохи, Буряадай хүдөө ажахын институдай студент Богдан Хичибеев гурбадахи һуури эзэлээ. Иигэжэ эдэнэр февралиин 21—26-да Чебоксара хотодо үнгэргэгдэхэ России Федерациин түгэсхэлэй нааданда хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ.

САНА. Спортын энэ зүйлөөр «Спартак» бүлгэмэй России Соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эдэ үдэрнүүдтэ Брянск хотодо боложо байна.

Кабанскын аймагай Новоильинскэ больницын хүдэлмэрилэгшэ Татьяна Темникова, Кабанскын аймагай «Урожай» бүлгэмэй районно Соведэй инструктор Любовь Терентьева гэгшэд энэ мүрысөөндэ хабаадан, республикынгаа нэрэ хүндые хамгаална. Һаяхан Кемерово хотодо болоһон зонын нааданда эдэнэр амжалта туйлажа, түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха эрхэ олоһон юм.

* * *

Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй обкомой спортсменүүдэй дунда санын урилдаагаар түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн һаяхан болобо. 18 командын 130-аад санашан энээндэ хабаадаа. Нэгэдэхи бүлэгтэ — республиканска больницын, хоёрдохи бүлэгтэ түргэн туһаламжа үзүүлдэг станциин хүдэлмэрилэгшэд илажа гараһан байна.

БҮМБЭГЭТЭЙ ХОККЕЙ. «Урожай» бүлгэмэй областной Соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө наадан Улаан-Үдэдэ болобо. Республикымнай 11 аймагай суглуулагдамал командануд мүрысөөндэ хабаадаа.

Түгэсхэлэй нааданда Хоринин хоккеистнүүд Түнхэнэй командатай уулзахадаа шүүжэ, республикын чемпион болобо. Прибайкалиин аймагай түлөөлэгшэд гурбадахи һуурида гараа.

ЗҮГ ШЭГЫЕ ЗҮБӨӨР ОЛОЛГО. Үбэлэй үедэ зүг шэгые зүбөөр олохо талаар Эрхүүгэй областиин түрүү һуури эзэлхын түлөө нэмэл мүрысөөн һаяхан боложо, тэрээндэ 20-ёод команда хабаадаа.

Ситников, Симонов, Барышников гэгшэдһээ бүридэһэн манай «Спартагай» эрэшүүлэй команда гурбадахи һуури эзэлбэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Колхозуудай ажабайдалда шухала шата» — түрүү бэшэг. «Партиин XXV съездын хүндэлэлдэ» — суглуулбари. «Барилга эршэеэ шангадхана» — ТАСС-ай корреспондентын статья. Түрэл орон доторнай.

Хоёрдохи хуудаһан тематическа, КПСС-эй XXV съездэ зорюулжа КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» гэһэн проектые зүбшэн хэлсэлгэ тухай материалнуудаар бүридхэгдөө.

Гурбадахи хуудаһанда. «Харагшадтай хамта» — Л. Мартыновагай статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин. АПН-эй материалнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — «Партиин түсэб—арадай хэрэг» 10.15—«Город на границе» —баримтата фильм (үнгэтэ). 10.30—«Кино болгон буулгагдаһан уран зохёолнууд». «Иудушка Головлев». 12.00 —Шэнэ һонин. 12.10—«Рожденные летать»—баримтата фильм (үнгэтэ). 12.30—Забһарлалга. 12.40 — «Зерно и электромагнитное поле» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм (үнгэтэ). 13.25—«Артлото» (үнгэтэ). 14.45—«За стеной страха»—баримтата фильм. 15.50—**«Съездһээ съезд хүрэтэр», Совет Армени** (үнгэтэ). 17.50—Забһарлалга. 18.00—«Дуун, романс, вальс» (үнгэтэ). 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00—«КПСС-эй XXV съездые угтуулан». 19.25—Шэнэ һонин.

«Орбита» 19.40—«Артлото».

Улаан-Үдэ. 21.00—«Хүгжэлтэ ургалтын түсэбүүд» гэһэн дамжуулгануудһаа.

«Орбита» 21.20—**«Съездһээ съезд хүрэтэр». «Совет Армени».** 23.20 — Забһарлалга. 23.30 — «Дуун, романс, вальс». 24.00—«Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00—«Композитор П. И. Чайковский».

Улаан-Үдэ. 19.40—«Пропагандистнар ба һуралсагшадта туһаламжа» (буряадаар) 20.00—Хотодо зорюулагдаһан дамжуулга. 20.40 —Телевизионно һонин.

«Орбита». 21.00—Шэнэ һонин. 21.15—Хүгжэмтэ забһарлалга.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха, зарим газарта багаханаар саһан орохо, һулаханаар бордоһолхо. 10—15 градус хүйтэн болохо, хойто болон Захааминай аймагуудта 13—18, Байгалай урда эрьеэр, Хяагтын аймагта 5—10, Баргажанай голдо, Баунтын аймагай хойто нютагуудта 18—23, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 21—23, үдэртөө 12—14 градус хүйтэн болохо.

Хилын саанаһаа

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудтан хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые гадаадын хэблэл үргэнөөр шэнжэлжэ үргэлжэлһөөр. Болгариин «Работническо дело» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Советскэ Союзай туйлаһан амжалтанууд хадаа социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай экономическа хүсые таһалгаряагүйгөөр бэхижүүлхэ. Экономическа харилсан туһалалсалтын Соведэй оршондохи холбооє хурдан түргөөр хүгжөөхэ шиидхэхы нүхэсэл болоно. Үйлэдбэриин социалис арга онолой булюу һайн байһые КПСС-эй ЦК-гай проект үшөө дахин батална». КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ Советскэ Союзай ажалшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дэлисэ тухай материалнуудые Польшын «Трибуна люду» газетэ толилно. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэлгэдэ Советскэ Союзай ехэ амжалтануудые туйлаһан тухай, СССР-эй экономикые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ ехэ хараа түсэбүүд тухай Вьетнамай «Нян-зан» газетэ уншагшадтаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэнэ.

Уласхоорондын ба үзэл сурталай асуудалнуудаар социалис оронуудай Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Центральна Комитедүүдэй секретарьнарай ээлжээтэ зүблөөнэй дүнгүүд тухай мэдээсэлдэ социалис оронуудай газетэнүүд анхаралаа ехээр хандуулна.

Шахардуу байдал һулаpуулхын, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын, эдэнние хураахын түлөө, уласхоорондын харилсаа холбооє үргэдхэхын, бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы түбинүүдтэ эб найрамдал хангахын, аюулгүй байдал бэхижүүлхын түлөө саашадаа эдэбхитэйгээр тэмсэхэ шухала гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад тэмдэглэһэн байна гээд хэблэл бэшэнэ. Социалис оронуудай дотоодын ба гадаадын политикын удхые хазагайруулха гэһэн һэдэлгэдэ эсэргүү, империалис суртал бодол ба хархис номнолдо эсэргүү тэмсэлээ эдэбхижүүлхэ шухала гэжэ эдэнэр тоолоно.

Арадай ажахые хүгжөөхэ ба 1975 ондо республикын арадай ажахын түсэбэй дүүргэлтэ тухай ЧССР-эй Федеральна статистическэ управлениин мэдээсэлые Чехословакиин бүхы газетэнүүд шэнжэлнэ. 1975 оной түсэбэй гол зорилгонууд амжалтатайгаар дүүргэгдээ гээд хэблэл тэмдэглэнэ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай асуудалаар ООН-ой Аюулгүйн Соведтэ үргэн ехэ хөөрэлдөөнэй боложо дүүрэһэн тухайда дэлхэйн элдэб оронуудай хэблэл мэдээсэнэ. Аюулгүйн Соведтэ болоһон хөөрэлдөөнүүд «Холбоото Штадуудые, Израилиие улам хүшэр байдалда оруулаа» гэжэ Англиин «Файнэншл таймс» газетэ бэшэнэ. Америкэ хориюул табихадаа, Тель-Авивай эээрхэг түримхэй политикые дэмжэһэн ябадал, Дүтын Зүүн зүгэй арадуудта зүрюу харша ябадал болоно гэжэ Парижай «Юманите» газетэ тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

ПРАГА

ИСПАНИИН АЖАЛШАДТАЙ ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЭ

ТАСС

Тогтоолнууд ба уласхоорондын конвенцинүүд дотор батадхагдаһан, хаа хаанагүй мэдэрэгдэһэн, профсоюзай эрхэ сүлөөе сахидаггүй Испаниин правительствада эсэргүү уряатайгаар Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци ажалай уласхоорондын эмхидэ хандаба.

Испанида буһалгаанай хүдэлөөн улам үргэдэжэ байна гээд ВФП-гэй эндэ тараагдаһан мэдүүлгэ дотор заагдана Салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, түрмэдэ хаагдаһан бүхы хүнүүдые сүлөөлхэ, профсоюзай ба демократическа эрхэ сүлөө олгохо эрилтэ табиһан 250 мянган ажалшад орон дотор буһалгаалжа байна.

Испаниин хүдэлмэришэнэй комиссинуудтай, бүхы хүдэлмэришэн ангитай һанал нэгэтэй байһан тухайдаа ВФП мэдүүлээд, эдэнэй тэмсэлые дэмжэхэ уряатайгаар бүхы ороной профсоюзуудые, ажалшадые уряалба.

ДАКАР

ҮРГЭН ЕХЭ ПРОГРАММА

ТАСС

Национальна промышленностьяа хүгжөөлгэдэ Сенегал яһала ехэ амжалтануудые туйлаа гээд республикын президент Л. С. Сенгор, Сенегалай Түрүү үзэлтэй холбоон гэдэг партиин национальна Соведэй эндэ үнгэргэгдэһэн заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, мэдүүлээ. 1977—1981 онуудта ороной экономико ба социальна байдал хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбые бэелүүлхэ үедөө гүрэмнай индустриализацилгын шиидхэхы шатада орохо байна гэжэ президент тэмдэглээ.

Үнгэрһэн жэлдэ Сенегал промышленна ехэ предприятинуудые бариха үргэн программа бэелүүлжэ захалһан байгаа. Эдэ предприятинууд нютагай түүхэй эдэй үндэһэ һуури дээрэ хүдэлхэ байна. Зүүн Сенегалда түмэрэй рудагай ашагта малтамал элдүүрилгэдэ ехэ анхарал хандуулагдаха юм. Эндэ жэлдээ 10 миллион тонно руда малтагдан абтахаар хараалагдана. Каярта нефтехимическэ бүлэг барилга, мүн бусад предприятинууд баригдаха зэргэтэй.

Ильменит, циркони ба бусад хоморой шухаг металлнуудай концентрадуудые үйлэдбэрилгэ һайжаруулгада онсо анхарал хандуулагдаха байна. Совет геологуудай туһаламжаар бэдэрэлгэ хэхэдээ, иимэ ашагта малтамалнуудые олоһон байгаа.

АЛЖИР

Алжирай, Мароккын хоорондо болоһон хёмороон

ТАСС

АНДР-эй Революционно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй яралтай түргөөр зарлагдаһан заседани Х. Бумедьенэй түрүүлэлгэ доро эндэ болобо.

Сахарын хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, эм домоор хангажа байдаг Алжирай армиин подразделенинүүдтэ Мароккын сэрэгүүдэй добтолһон тухай мэдээсэлтэй Революционно Совет, правительство танилсаа гээд АПС агентство мэдээсээ.

Эдэ уршагта ябуулгануудһаа уламжалан тохёолдоһон эрхэ байдалда аалин намдуу, һэримжэтэй байхыень АНДР-эй Революционно Совет, Министрнүүдэй Совет Алжирай арад зониие уряалба.

АЛЖИР. (ТАСС). Баруун Сахарын өөһэдөө өөһэдыгөө тодорхойлхын түлөө тэмсэдэг Полисариогой фронт мэдүүлгэ толилуулаа. Полисариогой мэдэлдэ байдаг тус райондохи сүлөөлэгдэһэн зонодо Мароккын сэрэгүүдэй «зэрлиг бүдүүлигээр добтолһонһоо» уламжалан, Амгала хото шадархи байдал түгшүүрилтэй болоод байна гэжэ эндэ хэлэгдэнэ.

РАБАТ. (ТАСС). Амгала шадар болоһон хёмороо зүришэлдөөнэй юунһээ гараһан тухай Мароккын Информациин министерство дурдахадаа, эндэ зэбсэгтэ тулалдаан болоо гэжэ сэхэ руунь мэдэрнэ.

ВАШИНГТОН

Мүнгэ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые гүйраншалан эринэ

ТАСС

США-гай президент Дж. Фордын, албанай хэрэгээр эндэ ерээд байһан Израилиин премьер-министр Рабинай хоорондо хөөрэлдөөнүүд сагаан байшан соо эхилбэ. Сагаан байшангай түлөөлэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ уулзалгын үедэ Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал, американ-израилиин харилсаан, тэрэ тоодо Израильда үзүүлэгдэхэ американ сэрэгэй ба экономическа туһаламжын программа зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Американ-израилиин ээлжээтэ хөөрэлдөөнүүдэй үеэр гол түлэб хоёр асуудалда анхарал хандуулагдана: Дүтын зүүн зүгтэхи байдал тушаа Вашингтоной, Тель-Авивай политикые залан шэглүүлхэ, Америкын зүгһөө Израильда үзүүлэгдэдэг сэрэгэй-экономическа туһаламжа, дэмжэлгые үргэдхэхэ.

«Нью-Йорк таймс» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ финансын жэлдэ Вашингтоной хүтэлбэрилэгшэд 2,25 миллиард доллар, тэрэ тоодо 1,5 миллиард долларой сэрэгэй туһа Тель-Авивта бусаалтагүйгөөр хүргэхые түсэблэнэ.

БОНН

ФРГ-гэй правительствын һанамжа

ТАСС

Булимтаран эзэмдэһэн Араб газар нютагуудһаа Израиль гаража ошохо ёһотой гэжэ ФРГ-гэй МИД-эй тусхай түлөөлэгшэ Бонндо үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Израилиин сүлөөлхэ ёһотой байһан газар дээрэ палестинынхидэй «өөһэдын гүрэн эмхидхэн байгуулхынь» түлөө Баруун Германиин правительство тэмсэнэ. Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые хүндэлхэ шухала гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ОЛИМПИИН ХАРГЫ УРЯАЛНА

Инсбругтэ болохо Сагаан олимпиадада ямараар бэлэдхэл хэжэ байнабта? — гэһэн АПН-эй корреспондент Игорь Масленниковай асуудалда Швециин Фалун хотодо болоһон дэлхэйн һүүлшын чемпионадта бронзо шанда хүртэһэн санашан Василий РОЧЕВ харюусана.

— Сагаан олимпиадада гол түлэб хэдтэй мүрысэхэ байна гээшэбта? Эдэнэй арга боломжонууд тухай юу хэлэжэ шадахабта?

— Зефельдын олимпийскэ харгы дээрэ санын мүрысөөн үнгэргэгдэхэ. Алдар сууда гараһан ветеранууд, мүн залуушуул мүрысөөндэ хабаадаха. Гэбэшье 23-һаа 27 хүрэтэр наһанай санашад эгээл ехэ амжалта туйлаха байха гээд һананаб. Эдэнэр бар хүсэтэй, мүн ехэ, харюусалгатай мүрысөөнүүдтэ хабаадалгаараа дүршэл шадабари олоһон спортсменүүд болоно.

Инсбругтэ болохо Олимпийскэ нааданда Скандинавиин оронуудай санашад эрхим һайн бэлэдхэлтэй байжа, дээгүүр һуури эзэлхые оролдохо байха гээд һананаб. Эдэнэр хэр угһаа хойшо санын спортдо ехэ ехэ амжалта илалта туйладаг заншалтай юм. Эдэнэр гол түлэб дүтын зайда урилдажа, бэлэдхэл хэхэ ёһо гурим баримтална. Энэньшье ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, дүтын зайда урилдахадаа, спортсменүүд хододоо бэлэдхэл һайнтай байдаг юм. Гэхэ зуура, хүсэ шадалаа алмадаг байна.

— Василий, Та ехэ ехэ, гол мүрысөөнүүдэй урда тээ эрхим һайн бэлэдхэлтэй боложо шададаг байнат. Энээниие яагаад туйлана гээшэбта?

— Һүүлэй жэлнүүдтэ бидэнэй эрхилдэг санын спортдо илангаяа эдэбхитэйгээр, эршэмтэй шангаар һорилго хэхэ ушар үзэгдэдэг болонхой. Хэдэ хэдэн оронуудай санашад Олимпиадын урда тээ һорилго бэлэдхэлээ 25 процентээр үргэдхэһэн байна. Энэмнай айхабтар ехэ. Иимэ ёһо гурим тааруу һайн, зүб байна бшуу. Тиимэһээ би һорилгоёо элдэб янзаар үнгэргэхые оролдодогби.

— Шадамар һайнаар амарха гээшэ бэлэдхэлдэ һайнаар нүлөөлдэг гээшэ ааб даа. Сүлөө сагаа яажа үнгэргэдэгбта?

— Миндаһан дээрэ бэшэгдэһэн аялга хүгжэм шагнаха угаа дуратайб. Кино харадагби. Үшөө һиихэдэ модон дээрэ һиилэхэ дуратай хүм. Юрэдөөл, энэ угай хэрэг гээд хэлэжэ болоно. Иимэ абьяас шуналые үбгэ эсэгэһээ даган абаа гээшэ хаб. Коми АССР-эй Бокур тосхондо ажаһуухадаа, модон дээрэ һиилэжэ захалаа һэм.

— Суглуулагдамал командын гэшүүдэй харилсаа холбоон ямар гээшэб? Мүнөө олимпийскэ суглуулагдамал командада орохо гээшэ юрын хэрэг бэшэ бээзэ...

— Үнинэй санашадһаа бидэ үнэтэ шухаг юумэ халан абаабди. Юунэйшье болоо һаань, командын гэшүүдэй хоорондохи харилсаан ходо-доо халуун дулаан, эбтэй эетэй байдаг юм. Суглуулагдамал командын бүридэлдэ ороходомни, Вячеслав Веденин санаяа ягаад тоһодохо ёһотойб гэжэ намда ходо ходо заажа үгэдэг һэн. Тиин мүнөө суглуулагдамал командада залуушуулай ерэхэдэнь, би шадал зэргээрээ туһалдагби.

— Нүхэдтнай Олимпиадада хэр бэлдээ гээшэб? Эдэнэй арга боломжонууд ямар бэ?

— Вячеслав Веденин, Федор Симашев, Юрий Скобов гэгшэд ветеранууд сооһоо суглуулагдамал командада орохо аргатай. Эдэмнай дүршэл ехэтэй спортсменүүд лэ. Эгээл харюусалгатай мүрысөөнүүдтэ амжалтатай һайнаар хабаадажа шададаг зон. Залуушуулай дундаһаа Николай Бажуков, Сергей Савельев, Евгений Беляев гэгшэдые дурдажа болоно. Эдэнэр дүтын зайда һайнаар урилдадаг юм. Манай үе сагта энэнь айхабтар шухала удха шанартай. Гадна, залуушуул эршэ хүсэтэй, зориг түгэлдэр зон лэ.

(АПН).

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» январиин 28-да үнгэргэгдэһэн дүрбэдэхи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 28 (стол дээрэ наадагдадаг теннис), 30 (далбагата спорт), 36 (слалом), 38 (һур харбалга), 46 (хоккей), 48 (шатар).

«Спортлото-2»: 3 (акробатика), 10(буер), 14 (волейбол), 17 (уран һайханай гимнастика), 21 (морёор урилдалгын спорт), 23 (хүнгэн атлетикэ).

(ТАСС).

Түрүүшүүлэй сл...

Прибайкалиин аймагай Турунтаево тосхоной ... байшанда аймагай про... ленна предприятинуудай ... хүдөө ажахын түрүүш... слёт үнгэргэгдөө. КП... райкомой нэгэдэхи сек... Н. Е. Шелковников «... ондо аймагай промыш... предприятинуудай ба ... ажахын туйлаһан дү... тэдэнэй саашанхи зор... нууд» гэһэн элидхэл хэ...

Ажалай 18 түрүүш... элидхэл тушаа үгэ ... Ажалай 98 түрүүшүү... «Мэргэжэлээрэ эрхим» ... һэн дипломууд, 200 га... хүдэлмэришэд ба кол... гуудта КПСС-эй райком... аймагай Соведэй гүйсэд... комитедэй Хүндэлэлэй гр... та барюулагдаа.

Слёдой түгэсхэлдэ аймаг... уран һайханай коллек... концерт харуулаа.

П. ГРИГОРЬЕВ.

А. Г. СОКОЛОВ

«Правдаһаа» Буряад АССР-тэ, Шэтын областиа байдаг корреспондент Ана... лий Георгиевич Соколов ... хёохы бэлиг шадабарии... түлэг һалбаржа байһан ү... 1976 оной январиин 28-... гэнтэ наһа бараба.

Тэрэ 1934 оной ноябрь... 25-да Москвада алба ... шын бүлэдэ түрэһэн бай... Москвагай областной Н. ... Крупскаягай нэрэмжэтэ ... шанарай институт дүүргэ... нэйнгээ һүүлээр 1956 ... Алтайда багшаар хүдэл... ажал ябуулгаяа эхилһэн ю... Эдэбхитэй эмхидхэлшэ, ... луушуулые хүмүүжүүлэ... байһан дээрэһээнь 1958 он... тэрэниие комсомолой рай... мой секретаряар һунгаа һ... Жэл үнгэрхэдэ, тэрэ хиз... рай «Алтайская правда» ... зетын литературна хүдэл... рилэгшэ болобо. 1962 он... Советскэ Союзай Коммун... партиин зэргэдэ ороо.

1965 ондо А. Г. Соко... КПСС-эй ЦК-гай дэргэд... Дээдэ партийна һургууль... һурахаар эльгээгдээд, тэр... ниие дүүргэһэнэйнгээ ... лээр «Правда» газетын А... тайн хизаарта байдаг корр... пондентээр эльгээгдэһэн б... гаа. Дүрбэн жэлэй үнгэрх... тэрэ редакциин аппарад... дуудагдажа, партийна ... байдалай таһагай хүдэл... рилэгшөөр ажаллаһан ю... 1972 ондо тэрэ «Правдаһаа» Буряадай АССР-тэ, Шэтэ... областьдо байдаг корресп... дентээр томилогдоһон бай...

Хаанашье хүдэлхэд... А. Г. Соколов социалис ... нэ байдал зохёон байгуул... да бүхы хүсэ шадалаа ... сүүлдэг, партийна публиц... тын халуун зүрхэнэй ... һые зорюулдаг байгаа. Т... шэн даруу, һайн абари ... тай, бэлигтэй бэрхэ жур... лист байһанаанһ түлөө ... таа хүдэлдэг нүхэдын тэ... нние хүндэлдэг һэн. Респ... ликын ажалшад Анатол... Георгиевичые һайн мэдэд... сэхэ зантай, мүнөөнэй ... хэрэгүүдтэ хододоо хамаара... сажа ябадагайнь түлөө х... дэлдэг байгаа. Тэрэ Буря... ороной ажалшадай байдал... һайн мэдэдэг һэн тула тэ... нэй экономико, соёл куль... ра хүгжөөлгэдэ уран хүс... гүүрһаараа ехэ нүлөө үзүү... һэн байна.

А. Г. Соколовые мэдэ... таниха байһан хүн бүхэн ... рэһэн тухай нангин дурас... лые зүрхэ сэдьхэлдээ ... доо хадагалжа ябахал.

А. У. Модогоев, Б. С. Семенов, Н. Б. Пивоваров, К. М. Продайвода, А. А. Бадиев, В. Г. Бирюков, В. Ф. Лысов, А. Б. Бардонов, А. М. Беляков, И. П. Зинченко, В. И. Титов, В. А. Волков, А. И. Кораблёв, В. Д. Раднаев, И. К. Щёкотов, М. М. Гаськов, Л. Я. Похосоев, С. В. Ангапов, В. Б. Базаров, Ц. Ц. Цибудеев, Ц. Ц. Митыпов.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приемная — 2-54-9..., зам. редактора — 2-68-0..., зам. редактора — 2-62-..., отв. секретаря — 2-50-5..., секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-32, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-..., культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.